

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут _____ Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра _____ економіки і права

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ Олег Шеремет
(підпис) (ім'я та прізвище)

« ____ » _____ 2024 р.

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри

_____ Юлія Левченко
(підпис) (ім'я та прізвище)

« ____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 051 «Економіка»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ «Економіка та правове забезпечення бізнесу»
на тему: «Економіко-правове забезпечення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи ПЕ-4-2а

_____ Черпак Сергій Артурович
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник _____ Басюк Тетяна Петрівна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

_____ (підпис)

Консультант _____ Закревська Людмила Миколаївна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління
Кафедра Економіки і права
Освітній ступінь Бакалавр
Спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма «Економіка та правове забезпечення бізнесу»
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о. завідувача кафедри

економіки і права

Юлія ЛЕВЧЕНКО

«19» грудня 2023 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Черпаку Сергію Артуровичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Економіко-правове забезпечення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві»

Керівник роботи: Басюк Тетяна Петрівна, доцент, кандидат економічних наук
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «19» грудня 2023 року № 1004-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 04.06.2024 року,

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України, монографії, посібники, підручники, наукові статті, фінансова та статистична звітність за 2021-2023 роки АТ «Ідея Банк», мережа Інтернет, сайт банківської установи.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
Розділ 1. Концептуальні засади економіко-правового забезпечення процесу формування і використання підприємством фінансових ресурсів. 1.1. Зміст процесу формування і використання фінансових ресурсів на підприємстві. 1.2. Система чинників, що визначає інтенсивність формування та ефективність використання фінансових ресурсів підприємством . 1.3. Правове регулювання формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві. Висновки до розділу 1. Розділ 2. Аналіз господарської діяльності ат «ідея банк» і його фінансових ресурсів. 2.1. Загальна характеристика банку і його основні техніко-економічних показники. 2.2. Аналіз фінансового стану банку. 2.3. Аналіз процесу формування фінансових ресурсів у банку. 2.4. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів у банку. 2.5. Правове регулювання процесу формування і використання фінансових ресурсів у банку. Висновки до розділу 2. Розділ 3. Шляхи покращення економіко-правового забезпечення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві ат «ідея

банк».3.1.Визначення резервів щодо оптимізації процесу формування і використання фінансових ресурсів банку.3.2.Обґрунтування доцільності впровадження в банку скорингової системи оцінки кредитоспроможності позичальника як засобу мінімізації його кредитного ризику. 3.3. Оцінка впливу визначеної пропозиції на фінансовий стан банку. Висновки до розділу 3. Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу презентаційний матеріал: 14 слайдів.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
п. 1.4	Слободян В.Я., доцент	29.04.2024	30.05.2024
п. и 2.5	Слободян В.Я., доцент	29.04.2024	30.05.2024

7. Дата видачі завдання 31 січня 2024 року _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	03.05.2024 р.	виконано
2	Написання розділу 1	23.05.2024 р.	виконано
3	Робота над розділом 2	04.05.2024 р.	виконано
4	Підготовка розділу 3	18.05.2024 р.	виконано
5	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, презентації. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	25.05.2024 р.	виконано
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи	28.05.2024 р.	виконано
7	Проходження перевірки на анти плагіат	09.06.2024 р.	виконано
8	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу Кафедри	04.06.2024 р.	виконано
9	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	10.06.2024 р.	виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи	14.06.2024 р.	виконано

Здобувач _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Черпак С. А. «Економіко-правове забезпечення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві». Київ. НУХТ. 2024.

Кваліфікаційна робота на здобуття кваліфікації бакалавра спеціальності 051 «Економіка», складається зі вступу, 3 розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є АТ «ОТП Банк». Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є методи та механізми економіко-правового забезпечення формування та використання фінансових ресурсів на підприємствах.

У першому розділі розглядаються концептуальні засади формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві, зокрема зміст цього процесу, система чинників, що визначають інтенсивність формування та ефективність використання фінансових ресурсів, а також правове регулювання цього процесу.

Другий розділ містить аналіз господарської діяльності ат «Ідея Банк» і його фінансових ресурсів. Розглядається загальна характеристика банку та основні техніко-економічні показники, проводиться аналіз фінансового стану банку, процесу формування фінансових ресурсів та оцінка ефективності їх використання. Окрема увага приділяється правовому регулюванню процесу формування та використання фінансових ресурсів у банку.

У третьому розділі роботи досліджуються шляхи покращення економіко-правового забезпечення формування та використання фінансових ресурсів ат «Ідея Банк». Пропонуються резерви щодо оптимізації процесу формування і використання фінансових ресурсів банку, обґрунтовується доцільність впровадження скорингової системи оцінки кредитоспроможності позичальника як засобу мінімізації кредитного ризику, а також оцінюється вплив визначених пропозицій на фінансовий стан банку.

Ключові слова: ресурси, фінансові ресурси, використання ресурсів, підприємство, банк, економіко-правове забезпечення, аналіз.

SUMMARY

Cherpak S. A. «Economic and Legal Support for the Formation and Use of Financial Resources in an Enterprise». Kyiv. NUKHT. 2024.

The qualifying work for obtaining a bachelor's qualification in the specialty 051 "Economics" consists of an introduction, 3 chapters, conclusions, appendices, and a list of sources used.

The object of the qualification work is JSC "OTP Bank". The research subject is the methods and mechanisms of economic and legal support for the formation and use of financial resources in enterprises.

In the first section, the conceptual foundations of the formation and use of financial resources in an enterprise are considered, including the content of this process, the system of factors that determine the intensity of formation and efficiency of the use of financial resources, as well as the legal regulation of this process.

The second section includes an analysis of the economic activities of JSC "Idea Bank" and its financial resources. It examines the general characteristics of the bank and its main technical and economic indicators, analyzes the bank's financial condition, the process of forming financial resources, and assesses the effectiveness of their use. Special attention is paid to the legal regulation of the bank's formation and use of financial resources.

The third section of the work explores ways to improve the economic and legal support for the formation and use of financial resources at JSC "Idea Bank". It proposes reserves for optimizing the process of forming and using the bank's financial resources, justifies the feasibility of implementing a scoring system for assessing the borrower's creditworthiness to minimize credit risk, and evaluates the impact of the identified proposals on the bank's financial condition.

Keywords: resources, financial resources, resource use, enterprise, bank, economic and legal support, analysis.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ	11
1.1. Зміст процесу формування і використання фінансових ресурсів на підприємстві	11
1.2. Система чинників, що визначає інтенсивність формування та ефективність використання фінансових ресурсів підприємством.....	19
1.3. Правове регулювання формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві	25
Висновки до розділу 1.....	33
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «ІДЕЯ БАНК» І ЙОГО ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ.....	35
2.1. Загальна характеристика банку і його основні техніко-економічні показники.....	35
2.2. Аналіз фінансового стану банку	45
2.3. Аналіз процесу формування фінансових ресурсів у банку.....	47
2.4. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів у банку	52
2.5. Правове регулювання процесу формування і використання фінансових ресурсів у банку	56
Висновки до розділу 2.....	61
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ АТ «ІДЕЯ БАНК»	63
3.1. Визначення резервів щодо оптимізації процесу формування і використання фінансових ресурсів банку	63

3.2. Обґрунтування доцільності впровадження в банку скорингової системи оцінки кредитоспроможності позичальника як засобу мінімізації його кредитного ризику.....	68
3.3. Оцінка впливу визначеної пропозиції на фінансовий стан банку	79
Висновки до розділу 3.....	81
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	95

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сучасні умови господарювання характеризуються динамічністю та мінливістю, що ставить перед підприємствами нові виклики. Одним із ключових факторів успішного функціонування підприємства є ефективне управління його фінансовими ресурсами.

Актуальність дослідження даної теми обумовлюється наступними факторами:

- Забезпечення ефективної діяльності та досягнення динамічної рівноваги із зовнішнім середовищем.

Наявність у достатньому обсязі фінансових ресурсів та їх раціональне використання дають змогу підприємству адаптуватися до мінливих умов ринку, реалізовувати інвестиційні проекти та нарощувати конкурентні переваги.

- Пошук шляхів виживання та розвитку в умовах конкурентного середовища.

Ефективне управління фінансовими ресурсами дозволяє підприємству мінімізувати ризики, оптимізувати витрати та максимізувати прибуток, що є ключовими факторами його виживання та стійкого розвитку.

- Підвищення фінансової стійкості та платоспроможності.

Завдяки раціональному використанню фінансових ресурсів підприємство може підтримувати на належному рівні свою платоспроможність, що гарантує виконання ним своїх зобов'язань перед кредиторами, контрагентами та іншими стейкхолдерами.

- Зростання ризиків господарської діяльності.

Сучасні умови господарювання характеризуються зростанням ризиків, таких як інфляційні, валютні, кредитні, ринкові та інші. Ефективне управління фінансовими ресурсами дозволяє підприємству мінімізувати ці ризики та забезпечити свою стійкість.

Таким чином, дослідження економіко-правових аспектів формування та використання фінансових ресурсів на підприємствах має важливе теоретичне та практичне значення, адже воно має вплив на підвищення їх конкурентоздатності, стійкості та ефективності функціонування в умовах сучасного ринку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми формування та використання фінансових ресурсів підприємств висвітлюються у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних економістів. Лилик І. Б. у своїй роботі «Формування та використання фінансових ресурсів підприємства» досліджує методичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємств в умовах динамічно мінливого ринкового середовища [31]. Damodaran A. у книзі «Investment Valuation: Tools and Techniques for Determining the Value of Any Asset» пропонує методи оцінки вартості підприємства, які ґрунтуються на ефективному використанні фінансових ресурсів [50]. Горбань А. П. у монографії «Управління фінансовими ресурсами підприємства» пропонує комплексну систему управління фінансовими ресурсами, спрямовану на підвищення ефективності їх використання та максимізацію вартості підприємства [16]. Павленко О. П., Семиліт І. В. у статті «Економічна сутність фінансової стійкості підприємств: фактори впливу, оцінка та джерела фінансування» досліджують вплив структури джерел формування фінансових ресурсів на рівень фінансової стійкості підприємства [38]. Полінкевич О. М., Коноваленко П. В. у своїй роботі «Управління формуванням фінансових ресурсів підприємства» розробляють методичні засади формування та використання фінансових ресурсів підприємств в умовах ринкової трансформації економіки [39].

Метою даної дипломної роботи є дослідження економіко-правових механізмів формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві та розробка рекомендацій щодо їх вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

1. Дослідити теоретичні засади формування та використання фінансових ресурсів на підприємствах.

2. Проаналізувати економіко-правову базу формування та використання фінансових ресурсів на підприємствах.
3. Дослідити методiku формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві
4. Оцінити ефективність формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві
5. Розробити рекомендації щодо вдосконалення економіко-правового забезпечення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві

Об'єктом дослідження є АТ «Ідея Банк».

Предметом дослідження є методи та механізми економіко-правового забезпечення формування та використання фінансових ресурсів на підприємствах.

Методи дослідження. У процесі дослідження будуть використані наступні методи: діалектичний метод пізнання, системний аналіз, функціональний аналіз, інституційний аналіз, статистичний аналіз, класифікаційно-аналітичний метод, метод порівняльного аналізу.

Інформаційною базою дослідження будуть служити: нормативно-правові акти, а саме Закони України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні акти Національного банку України та інших органів державної влади, монографії, статті, навчальні посібники з питань формування та використання фінансових ресурсів на підприємствах, статистичні дані, інформаційні ресурси Інтернету.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи викладений на 80 сторінках. Робота містить 5 рисунків, 12 таблиць.

Розділ 1

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ**

1.1. Зміст процесу формування і використання фінансових ресурсів на підприємстві

Фінансовий стан підприємства є ключовим фактором, що визначає його життєздатність та конкурентоспроможність на ринку. Здатність підприємства формувати та ефективно використовувати фінансові ресурси визначає його здатність до інновацій, розвитку та реалізації стратегічних цілей.

Економічне забезпечення бізнесу – це стратегічний процес, що передбачає визначення, розробку та реалізацію ефективних методів та інструментів для забезпечення фінансової стійкості та успішності підприємства [49]. Цей процес включає в себе різноманітні аспекти, які об'єднуються в комплексну систему управління, спрямовану на досягнення стратегічних цілей та максимізацію результатів діяльності.

Економічне забезпечення бізнесу є одним із найважливіших аспектів успішного функціонування підприємства. Це комплексний процес, що включає в себе різноманітні елементи та стратегії, спрямовані на забезпечення ефективного використання ресурсів, досягнення поставлених цілей та максимізацію прибутковості.

Основні елементи економічного забезпечення бізнесу включають фінансове планування, управління фінансами, управління оборотними коштами, маркетингові стратегії, управління виробництвом та операціями, логістичні стратегії, інвестиційні стратегії, управління ризиками, податкове планування та кадровий менеджмент. Розглянемо кожен з цих елементів детальніше:

Основними елементами економічного забезпечення бізнесу є:

1. Фінансове планування

Цей елемент передбачає розробку стратегій та планів використання фінансових ресурсів підприємства. Включає в себе розробку бюджетів, прогнозування прибутковості та ліквідності, оцінку інвестиційних можливостей та розробку стратегій фінансового розвитку.

2. Управління фінансами

Цей елемент передбачає ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства. Включає в себе контроль за поточними та капітальними витратами, оптимізацію структури капіталу, управління кредитами та забезпечення фінансової стійкості.

3. Управління оборотними коштами

Цей елемент передбачає ефективне управління оборотними активами та забезпечення ліквідності підприємства. Включає в себе управління запасами, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також оптимізацію оборотного капіталу.

4. Маркетингові стратегії

Цей елемент передбачає розробку та впровадження стратегій маркетингу для забезпечення конкурентоспроможності підприємства на ринку. Включає в себе аналіз ринку, розробку продуктових та цінових стратегій, планування та виконання маркетингових кампаній.

5. Управління виробництвом та операціями

Цей елемент передбачає ефективне управління виробничими процесами та операціями підприємства. Включає в себе планування та контроль виробничих процесів, управління якістю продукції та послуг, оптимізацію виробничих витрат.

6. Логістичні стратегії

Цей елемент передбачає розробку та впровадження стратегій логістики для забезпечення ефективного управління ланцюгом постачання та дистрибуцією продукції. Включає в себе планування та координацію руху товарів та послуг від постачальників до споживачів, оптимізацію

складських запасів та управління транспортними та логістичними витратами.

7. Інвестиційні стратегії

Цей елемент передбачає розробку та впровадження стратегій інвестування для забезпечення розвитку підприємства та максимізації прибутковості. Включає в себе аналіз інвестиційних можливостей, вибір оптимальних інвестиційних проектів та контроль за їх виконанням [20].

8. Управління ризиками

Цей елемент передбачає ідентифікацію, оцінку та управління різноманітними видами ризиків, які можуть виникнути у процесі діяльності підприємства. Включає в себе розробку стратегій зменшення ризиків, страхування та управління фінансовими ризиками.

9. Податкове планування

Цей елемент передбачає розробку стратегій оптимізації податкових платежів та максимізації фінансових ресурсів підприємства. Включає в себе аналіз податкового законодавства, розробку оптимальних податкових стратегій та виконання податкових зобов'язань.

10. Кадровий менеджмент

Цей елемент передбачає ефективне управління персоналом підприємства. Включає в себе планування кадрових ресурсів, набір та рекрутинг персоналу, оцінку та розвиток співробітників, а також управління трудовими відносинами [18].

Загалом, економічне забезпечення бізнесу передбачає комплексний підхід до управління різноманітними аспектами діяльності підприємства з метою досягнення стратегічних цілей та забезпечення його стійкого розвитку. Кожен з елементів економічного забезпечення важливий для успіху бізнесу і вимагає уваги та професіоналізму у виконанні.

Постає питання визначення фінансових ресурсів, що лягають в основу економічного забезпечення бізнесу. Фінансові ресурси представляють собою грошові та матеріальні активи, які володіють фінансовою цінністю для

підприємства або організації. Це сукупність ресурсів, які використовуються для фінансування різних видів діяльності, включаючи виробництво, маркетинг, дослідження та розвиток, оплату праці, покриття витрат і забезпечення резервів для майбутніх потреб [19]. Вони відіграють критичну роль у функціонуванні підприємства, оскільки визначають його здатність розвиватися, адаптуватися до змін на ринку та витримувати фінансові потрясіння.

До основних характеристик фінансових ресурсів можна віднести ліквідність, продуктивність та стабільність. Ліквідність визначає здатність фінансових ресурсів швидко перетворюватися на грошові кошти без значних втрат вартості. Високоліквідні активи, такі як готівка та банківські депозити, дозволяють підприємству оперативно реагувати на фінансові потреби [13]. Продуктивність фінансових ресурсів передбачає їх використання таким чином, щоб забезпечувати максимальну віддачу на вкладений капітал. Це означає, що інвестиції повинні приносити прибуток, який перевищує витрати на залучення та обслуговування цих ресурсів. Стабільність фінансових ресурсів вимагає, щоб вони не залежали від випадкових або тимчасових факторів, що забезпечується за рахунок диверсифікації джерел фінансування та підтримання оптимального балансу між власними та залученими коштами.

Концепція фінансових ресурсів відображає важливий аспект фінансового управління, оскільки вони визначають можливості підприємства для розвитку, інвестицій та виконання стратегічних цілей. Коректне управління цими ресурсами є ключовим для досягнення фінансової стабільності та успішності організації.

Розуміння складових фінансових ресурсів є важливим для раціонального управління фінансами підприємства та забезпечення його фінансової стійкості і розвитку. Формування цих ресурсів є складним процесом, який включає в себе різні джерела та стратегії.

Фінансові ресурси підприємства можуть бути поділені на декілька основних категорій: власний капітал, залучений капітал та поточні фінансові ресурси. Власний капітал включає статутний капітал, який є початковими

внесками засновників підприємства, нерозподілений прибуток, що залишається на підприємстві після виплати дивідендів та використовується для фінансування розвитку, а також резерви, створені з частини прибутку для покриття непередбачених витрат або фінансових ризиків [25]. Залучений капітал включає банківські кредити, облігаційні позики та лізинг. Банківські кредити є позиками, які підприємство отримує від банків для фінансування своєї діяльності. Облігаційні позики дозволяють залучати кошти шляхом випуску облігацій, які можуть купувати інвестори. Лізинг є формою фінансування, при якій підприємство орендує основні засоби з можливістю їх подальшого викупу [48]. Поточні фінансові ресурси формуються з доходів від реалізації продукції та авансів від клієнтів. Доходи від реалізації продукції є основним джерелом фінансових ресурсів, яке формується від продажу товарів або послуг підприємства. Аванси від клієнтів представляють собою попередні платежі за товари або послуги, які будуть надані в майбутньому.

Джерела фінансових ресурсів підприємства – це різні способи, методи та інструменти, за допомогою яких підприємство може отримати необхідні грошові кошти для фінансування своєї діяльності, розвитку та забезпечення фінансової стабільності. Фінансові ресурси підприємства формуються з різноманітних джерел, які можна розділити на внутрішні та зовнішні. Внутрішні джерела включають прибуток підприємства, амортизаційні відрахування, власні заощадження та резервні фонди. Прибуток підприємства є основним джерелом власних фінансових ресурсів, яке формується від основної діяльності підприємства. Амортизаційні відрахування відраховуються на відновлення основних засобів і є важливим джерелом для фінансування капітальних вкладень. Власні заощадження – це залишки грошових коштів на рахунках підприємства, які можуть бути використані для фінансування поточних і інвестиційних потреб [5]. Резервні фонди створюються підприємствами для покриття непередбачених витрат і фінансових ризиків.

Зовнішні джерела фінансових ресурсів включають кредити і позики, фінансування з бюджету, інвестиції та інші джерела. Підприємства можуть

залучати банківські кредити та інші позики для фінансування своєї діяльності. Це дозволяє швидко отримати необхідні фінансові ресурси, але вимагає виплат за відсотками та погашення основної суми боргу. Державні субсидії та гранти можуть стати важливим джерелом фінансових ресурсів, особливо для підприємств, які займаються інноваційними проектами або працюють у стратегічно важливих галузях. Підприємства можуть залучати інвестиції від зовнішніх інвесторів у вигляді акціонерного капіталу або прямих інвестицій [7]. Це може забезпечити значний обсяг фінансових ресурсів для розвитку, але вимагає розподілу прибутку з інвесторами. Інші джерела включають лізинг, факторинг та форфейтинг. Лізинг дозволяє підприємству використовувати основні засоби без необхідності їх купівлі. Факторинг допомагає забезпечити ліквідність шляхом продажу дебіторської заборгованості, а форфейтинг – це форма фінансування міжнародних торгових операцій.

Фінансові ресурси відіграють важливу роль у забезпеченні безперервності та ефективності діяльності підприємства. Вони дозволяють фінансувати поточну діяльність, закуповувати сировину, матеріали, оплачувати працю працівників, сплачувати податки та інші обов'язкові платежі. Для розвитку підприємства необхідно постійно інвестувати в основні засоби, нові технології, розширення виробничих потужностей і ринки збуту [29]. Наявність достатнього обсягу фінансових ресурсів дозволяє підприємству витримувати фінансові потрясіння, такі як економічні кризи, коливання попиту та інші ризики. Ефективне використання фінансових ресурсів дозволяє підприємству розробляти та впроваджувати нові продукти, підвищувати якість продукції та послуг, знижувати витрати і таким чином залишатися конкурентоспроможним на ринку.

Одним із ключових напрямків використання фінансових ресурсів є інвестиції в розвиток бізнесу. Це може включати інвестування в нові технології, модернізацію виробничих потужностей, розширення ринків збуту та розвиток нових продуктів чи послуг. Інвестиції сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємства, розширенню його діяльності та забезпеченню сталого росту.

Крім того, фінансові ресурси можуть бути використані для оптимізації операційного процесу підприємства. Це може включати в себе автоматизацію виробничих процесів, впровадження ефективних систем управління та контролю, оптимізацію ланцюга постачання та управління запасами. Оптимізація операцій дозволяє підприємству знизити витрати, підвищити продуктивність та покращити якість продукції чи послуг [14].

Додатково, фінансові ресурси можуть бути спрямовані на зменшення фінансових ризиків та забезпечення фінансової стабільності підприємства. Це може включати створення резервних фондів для покриття негативних фінансових результатів, зменшення боргового навантаження, диверсифікацію інвестиційного портфеля та залучення фінансових консультантів для розробки ефективних стратегій управління ризиками [41].

Нарешті, фінансові ресурси можуть бути використані для забезпечення сталого розвитку та соціальної відповідальності підприємства. Це може включати в себе інвестування в охорону довкілля, соціальні програми для працівників, сприяння розвитку місцевих громад та участь у благодійних проектах [30]. Забезпечення сталого розвитку та соціальної відповідальності допомагає підприємству зберегти свою репутацію, залучити та утримати талановитих співробітників та забезпечити стійкий розвиток у майбутньому.

Розглянемо юридичну складову формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві. В сучасних умовах це є одним із найважливіших аспектів економічної діяльності, який має вирішальне значення для стабільності та успішності підприємств, а також для економічного розвитку країни в цілому. Ця тема знаходиться в центрі уваги законодавців, правозахисників, бізнес-спільноти та академічних дослідників, оскільки вона визначає правила гри для формування, обігу та захисту фінансових ресурсів, що є критично важливим для функціонування економічної системи.

Одним з основних аспектів юридичного регулювання є створення законодавчої бази для формування фінансових ресурсів. Це включає в себе регулювання процесів залучення фінансових інвестицій, емісії цінних паперів,

банківської діяльності, страхування, пенсійних та інвестиційних фондів тощо [32]. Законодавчі акти, що регулюють ці питання, визначають правила та умови, за яких можуть здійснюватися ці операції, а також встановлюють вимоги щодо документації, регулярного звітування та контролю за дотриманням нормативів.

Один із ключових аспектів юридичного регулювання формування фінансових ресурсів - це захист інвесторів та учасників фінансового ринку. Законодавство передбачає різноманітні механізми захисту прав інвесторів, включаючи реєстрацію цінних паперів, дотримання етичних стандартів управління, проведення аудиту та ревізії, а також механізми компенсації збитків у разі порушення прав.

Ще одним важливим аспектом юридичного регулювання формування фінансових ресурсів є забезпечення стабільності та ефективності фінансової системи. Це включає в себе регулювання банківської системи, страхових компаній, фондових бірж, пенсійних та інвестиційних фондів з метою запобігання фінансовим кризам, забезпечення стабільності валютного ринку, мінімізації ризиків фінансових злочинів та зловживань [36].

Після формування фінансових ресурсів виникає питання їх ефективного використання. Юридичне регулювання використання фінансових ресурсів включає в себе ряд аспектів, які забезпечують правильне та ефективне використання коштів підприємства.

Один з основних аспектів юридичного регулювання використання фінансових ресурсів - це фінансовий звітність. Підприємства зобов'язані звітувати про використання своїх фінансових ресурсів відповідно до встановлених законодавством вимог. Це включає в себе складання фінансових звітів, аудит та ревізію фінансової звітності, а також публічність інформації про фінансове становище підприємства [43].

Ще одним важливим аспектом юридичного регулювання використання фінансових ресурсів є регулювання інвестиційної діяльності. Законодавство визначає умови та процедури здійснення інвестиційних операцій, встановлює

вимоги щодо ліцензування, реєстрації та дозвільних процедур, а також визначає відповідальність за порушення законодавства щодо інвестиційної діяльності.

1.2. Система чинників, що визначає інтенсивність формування та ефективність використання фінансових ресурсів підприємством

Можливість вигідного залучення фінансових ресурсів з певного джерела залежить від низки факторів, які визначають умови доступу до фінансування, вартість залучення коштів та рівень ризиків, пов'язаних з використанням цих ресурсів. Одним з ключових факторів є фінансовий стан підприємства, який включає його кредитоспроможність, рентабельність, ліквідність та стабільність грошових потоків. Підприємства з високою кредитоспроможністю та стабільними фінансовими показниками зазвичай мають кращі умови доступу до кредитних ресурсів, можуть залучати кошти за нижчими відсотковими ставками та на більш вигідних умовах.

Репутація підприємства на ринку також відіграє важливу роль у залученні фінансових ресурсів. Підприємства з хорошою діловою репутацією, які відомі своєю надійністю та чесністю у веденні бізнесу, можуть залучати інвестиції легше і на більш вигідних умовах. Інвестори та кредитори зазвичай більш схильні до співпраці з такими підприємствами, оскільки вони вважаються менш ризикованими.

Інформаційна прозорість підприємства є ще одним важливим фактором. Підприємства, які надають точну, повну та своєчасну інформацію про свою фінансову діяльність, зазвичай викликають більше довіри у потенційних інвесторів та кредиторів. Прозорість у фінансовій звітності та дотримання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку сприяють зниженню інформаційного ризику та збільшенню доступності фінансових ресурсів [47].

Регуляторне середовище також впливає на можливість залучення фінансових ресурсів. Законодавчі та нормативні акти, які регулюють фінансову діяльність, умови оподаткування, вимоги до звітності та корпоративного

управління, можуть або сприяти залученню фінансування, або створювати додаткові бар'єри. Сприятливе регуляторне середовище полегшує доступ до фінансових ресурсів та стимулює інвестиційну активність.

Незважаючи на значимість юридичного регулювання формування та використання фінансових ресурсів, існують деякі виклики, які можуть ускладнити ефективність цього процесу. Один з головних викликів полягає у складності та обмеженій гнучкості законодавства. Швидка зміна умов ринку та технологічних інновацій може вимагати швидкої адаптації законодавства, що може бути часом важко здійснити через бюрократичні перешкоди та відсутність універсальних механізмів реагування.

Ще одним викликом є забезпечення ефективного контролю та нагляду за дотриманням фінансових нормативів. Умови глобалізації та розвитку фінансових технологій можуть ускладнити процес контролю за дотриманням фінансових нормативів, а також уникнення фінансових злочинів та зловживань.

Крім того, значимою задачею є забезпечення відкритості та прозорості фінансових операцій. Це передбачає забезпечення доступу до інформації про фінансові ресурси та їх використання, а також розробку механізмів запобігання фінансовій недобросовісності та корупції.

Юридичне регулювання формування та використання фінансових ресурсів на сучасному етапі розвитку економіки є складним і багатогранним процесом, який має вирішальне значення для ефективності та стабільності фінансової системи [33]. У світлі різноманітних економічних та фінансових викликів, з якими стикаються сучасні держави та підприємства, ефективне юридичне регулювання стає надзвичайно важливим для забезпечення раціонального використання фінансових ресурсів та захисту інтересів усіх учасників фінансового ринку. Розглянемо додаткові аспекти юридичного регулювання:

- Правовий захист інвесторів: Однією з ключових функцій юридичного регулювання є створення механізмів правового захисту для інвесторів. Це включає в себе розробку законодавства, що гарантує права та інтереси

інвесторів, забезпечення доступу до судового захисту у випадку порушення прав та запровадження механізмів компенсації збитків.

- Регулювання фінансових інструментів: Існує різноманітність фінансових інструментів, таких як акції, облігації, деривативи тощо, і кожен з них підпадає під специфічні правові норми. Завдяки ретельному регулюванню цих інструментів можна забезпечити їхню стабільність та прозорість.
- Боротьба з фінансовою злочинністю: Один із найважливіших аспектів юридичного регулювання - це боротьба з фінансовою злочинністю, такою як відмивання коштів, корупція, шахрайство на фінансовому ринку. Законодавство встановлює механізми контролю та нагляду, а також визначає відповідальність за порушення фінансових правил.
- Регулювання фінансових інститутів: Банки, страхові компанії, пенсійні фонди та інші фінансові інститути підпадають під особливе регулювання, оскільки вони відіграють ключову роль у функціонуванні фінансової системи. Законодавство встановлює вимоги щодо їхньої діяльності, капіталізації, резервування та нагляду [27].

Важливо розуміти і окреслювати виклики та перспективи юридичного регулювання та можливість їх досягнення для бізнесу:

1. Глобалізація та транскордонні операції:

З розвитком глобальних фінансових ринків виникає необхідність в узгодженні та гармонізації національних законодавств для ефективного регулювання транскордонних операцій та міжнародних фінансових відносин.

2. Технологічні інновації:

Розвиток фінансових технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект, фінтех-рішення тощо, ставить перед правовою системою виклик забезпечення відповідності правових норм новим реаліям фінансового ринку.

3. Криптовалюти та цифрові активи:

Виникнення криптовалют та цифрових активів створює нові виклики для юридичного регулювання, зокрема, у забезпеченні захисту інвесторів та запобіганні фінансовим злочинам.

4. Фінансова стійкість:

Забезпечення фінансової стійкості та запобігання фінансовим кризам вимагає постійного вдосконалення правового регулювання, а також ефективного моніторингу та контролю за фінансовими ризиками [34].

Управління фінансовими ресурсами вимагає систематичного аналізу та стратегічного планування. Підприємства повинні ретельно вивчати свої фінансові потреби, ризики та можливості, щоб ефективно розподіляти ресурси та максимізувати їх використання. Для досягнення цієї мети необхідно вдосконалювати фінансовий менеджмент, вдосконалювати фінансові процеси та впроваджувати інноваційні фінансові стратегії.

Фактори, що впливають на ефективність використання фінансових ресурсів на підприємстві, також багатогранні. Одним із ключових аспектів управління фінансовими ресурсами є моніторинг та контроль за фінансовою діяльністю підприємства. Це включає в себе аналіз фінансової звітності, планування бюджету, управління кредитними ризиками та оптимізацію фінансових операцій. Підприємства також повинні постійно оцінювати свої інвестиційні проекти та стратегії для забезпечення їхньої ефективності та доцільності [46].

Крім того, важливою складовою успішного управління фінансовими ресурсами є розвиток фінансової стратегії підприємства. Це означає розробку чіткого плану дій, спрямованого на досягнення фінансових цілей та відповідність стратегії з місією та цінностями підприємства. Фінансова стратегія повинна враховувати ризики та можливості, що виникають внаслідок зовнішніх факторів, таких як економічні та політичні зміни, та визначати шляхи їхнього управління та мінімізації.

Ефективне фінансове планування є необхідним елементом успішного управління підприємством та його розвитку. Планування фінансових ресурсів є

стратегічним завданням, що передбачає розробку конкретних стратегій та планів для забезпечення фінансової стабільності, ефективного використання ресурсів та досягнення поставлених цілей. Основними складовими планування фінансових ресурсів є бюджетування, прогнозування, аналіз та контроль.

- Бюджетування

Бюджетування є одним з найважливіших інструментів управління фінансовими ресурсами. Цей процес передбачає розробку планів доходів та витрат на певний період часу, які відображають фінансові цілі та завдання підприємства. Бюджети можуть бути складені для різних аспектів діяльності, таких як виробництво, маркетинг, інвестиції тощо.

Основна мета бюджетування - це забезпечення контролю за фінансовими ресурсами та планування їх використання для досягнення стратегічних цілей підприємства. Правильно складений бюджет дозволяє уникнути перевитрат та забезпечує ефективне використання ресурсів.

- Прогнозування

Прогнозування є невід'ємною частиною процесу планування фінансових ресурсів. Воно передбачає аналіз минулих та поточних фінансових даних, а також врахування різноманітних факторів, що можуть вплинути на майбутні доходи та витрати підприємства. Прогнозування дозволяє підприємству адекватно реагувати на зміни у фінансовому середовищі та вчасно коригувати свої стратегії.

- Аналіз

Аналіз фінансових ресурсів є необхідним етапом у процесі планування. Він передбачає оцінку фінансових показників, виявлення та аналіз факторів, що впливають на фінансову стабільність та результативність підприємства. Аналіз дозволяє виявити сильні та слабкі сторони фінансового стану підприємства та прийняти відповідні управлінські рішення.

- Контроль

Контроль за виконанням фінансових планів та бюджетів є важливою складовою планування фінансових ресурсів. Він передбачає постійний

моніторинг фінансових показників та результатів діяльності підприємства, а також вчасне внесення коректив у стратегію управління [44].

Планування грає важливу роль у формуванні фінансових ресурсів підприємства з кількох причин. По-перше, воно дозволяє підприємству заздалегідь розрахувати свої фінансові потреби та забезпечити достатній рівень ліквідності. По-друге, планування дозволяє визначити оптимальний розподіл фінансових ресурсів між різними напрямками діяльності підприємства. По-третє, воно допомагає підприємству ефективно управляти своїми фінансовими ризиками та забезпечити стабільність свого фінансового стану. Нарешті, планування є необхідною умовою для досягнення стратегічних цілей підприємства та забезпечення його сталого розвитку.

Інвестиційна політика підприємства також має значний вплив на ефективність використання фінансових ресурсів. Прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень, які спрямовані на підвищення прибутковості та мінімізацію ризиків, сприяє ефективному використанню капіталу та зростанню вартості підприємства. Важливою є також диверсифікація інвестицій, яка дозволяє знижувати ризики та забезпечувати стабільність доходів.

Організаційна структура та система управління підприємством можуть впливати на ефективність використання фінансових ресурсів. Гнучка та адаптивна організаційна структура, ефективні комунікаційні процеси та мотиваційні механізми сприяють більш ефективному використанню ресурсів та підвищенню продуктивності.

Інноваційність підприємства та його здатність до впровадження нових технологій та підходів у виробничі процеси також є важливим фактором. Використання сучасних технологій та інноваційних рішень дозволяє підвищувати ефективність виробництва, знижувати витрати та покращувати якість продукції.

Економічне середовище, в якому діє підприємство, також впливає на ефективність використання фінансових ресурсів. Стабільна економічна ситуація, прогнозовані зміни в ринкових умовах та доступ до фінансових ринків сприяють

ефективному використанню ресурсів. Навпаки, економічна нестабільність, високий рівень інфляції та коливання валютних курсів можуть ускладнювати планування та управління фінансовими ресурсами.

1.3. Правове регулювання формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві

Правове регулювання формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві є важливим аспектом економічної системи країни. Це набір законів, нормативних актів та правил, які визначають порядок здійснення фінансових операцій, умови формування та використання фінансових ресурсів, а також права та обов'язки суб'єктів господарювання. Це регулювання є критично важливим, оскільки забезпечує правову основу для фінансової діяльності підприємства, гарантує захист прав кредиторів, інвесторів, акціонерів та інших зацікавлених сторін, а також сприяє стабільності та прозорості фінансових операцій.

В Україні правове регулювання фінансових відносин базується на конституційних засадах, загальноприйнятих принципах міжнародного права та внутрішніх нормативних актах, спрямованих на забезпечення стабільності та розвитку економіки країни.

Однією з основних конституційних засад фінансових відносин в Україні є принцип законності та правової демократії. Це означає, що усі фінансові відносини мають ґрунтуватися на відповідних законодавчих актах, а діяльність суб'єктів господарювання у сфері фінансів повинна відбуватися відповідно до законів та вимог права.

Однією з ключових складових правового регулювання є система оподаткування. Податкові закони визначають об'єкти оподаткування, ставки податків, порядок їх сплати та контроль за виконанням податкових зобов'язань. Це створює основу для формування податкових надходжень, які потім використовуються у фінансуванні державних програм та інфраструктури.

Окрім цього, держава регулює діяльність банків, фінансових установ та інших фінансових інститутів через спеціальні нормативні акти. Ці закони встановлюють вимоги до капіталу, ліцензування, управління ризиками, звітності та інші аспекти діяльності фінансових установ.

Правове регулювання включає в себе бухгалтерське та аудиторське законодавство. Правові норми в галузі бухгалтерського обліку та аудиту встановлюють стандарти ведення обліку, складання фінансової звітності, а також вимоги до проведення аудиту. Це забезпечує достовірність та об'єктивність фінансової звітності підприємств.

Загальні принципи правового регулювання формування та використання фінансових ресурсів створюють систему норм, яка забезпечує стабільність та ефективність фінансового сектору країни. Вони спрямовані на захист інтересів усіх учасників економічних відносин і відіграють важливу роль у забезпеченні економічного розвитку та соціально-економічної стабільності країни.

Правове регулювання забезпечує стабільність фінансової системи, захищає права власників та інвесторів, сприяє розвитку бізнесу та забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів для досягнення стратегічних цілей країни. Регулювання фінансової діяльності підприємств в Україні здійснюється на основі декількох основних законодавчих актів, включаючи:

1. Законодавство про оподаткування

В Україні оподаткування є одним з основних джерел формування бюджетних та інших фінансових ресурсів. Законодавство про оподаткування визначає ставки податків, порядок їх обчислення та сплати, а також встановлює механізми застосування податкових пільг та звільнень. Податковий кодекс України встановлює ставки податку на прибуток підприємств, податок на додану вартість, акцизний збір та інші податки, які сплачуються до бюджету держави [28].

2. Нормативи про бухгалтерський облік та фінансову звітність

Україна має власне законодавство про бухгалтерський облік та фінансову звітність, яке визначає правила ведення обліку, складання та подання фінансової

звітності. Зокрема, це включає Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, які регулюють порядок визнання, виміру та відображення бухгалтерських операцій, а також встановлюють порядок складання фінансової звітності та використання нею управлінського та аналітичного обліку [42].

3. Правове регулювання фінансових ринків

Україна має ряд законів та нормативних актів, які регулюють діяльність фінансових ринків, таких як фондова біржа, валютний ринок, ринок цінних паперів тощо. Це включає в себе правила та процедури торгівлі, вимоги до учасників ринку, контроль за дотриманням законодавства та захист інвесторів. Закон України "Про фондовий ринок та фондову діяльність" встановлює правила організації та функціонування фондового ринку, права та обов'язки його учасників, порядок реєстрації та обігу цінних паперів [8].

4. Нормативи щодо корпоративного управління

Корпоративне управління в Україні також піддане правому регулюванню. Це включає в себе законодавство про права та обов'язки акціонерів та керівників підприємств, порядок ухвалення стратегічних рішень та контролю за їх виконанням. Наприклад, Кодекс корпоративного управління встановлює принципи, правила та процедури корпоративного управління, а також механізми захисту прав акціонерів та інших зацікавлених сторін.

5. Законодавство про боротьбу з корупцією

В Україні діє ряд законів та нормативних актів, спрямованих на запобігання та припинення корупційних правопорушень у сфері фінансів та бізнесу. Це включає в себе правила та процедури, спрямовані на боротьбу з корупцією, а також захист прав тих, хто стає жертвами корупції. Закон України "Про запобігання корупції" встановлює правила етичної поведінки посадових осіб, механізми виявлення та припинення корупційних діянь, а також відповідальність за їх вчинення [21].

6. Законодавство про банкрутство та відновлення платоспроможності

Україна має власне законодавство, що регулює порядок визнання підприємства банкрутом, процедури ліквідації та відновлення його

платоспроможності. Це включає в себе закон про банкрутство, який визначає правила та процедури банкрутства, права та обов'язки кредиторів та боржників, а також механізми захисту їх інтересів. Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або банкрутство" встановлює правила розгляду справ про банкрутство, порядок прийняття рішень щодо визнання підприємства банкрутом, а також механізми відновлення його платоспроможності.

7. Законодавство про кредитування та фінансові послуги

В Україні діє законодавство, що регулює порядок надання кредитів та інших фінансових послуг. Це включає в себе закон про банки та банківську діяльність, закон про фінансові послуги, а також різноманітні інші нормативні акти, які встановлюють правила та процедури надання кредитів, порядок випуску та обігу фінансових інструментів, механізми захисту прав споживачів фінансових послуг.

8. Нормативи щодо фінансової стабільності

В Україні діє ряд законів та нормативних актів, спрямованих на забезпечення фінансової стабільності країни. Це включає в себе правила та процедури, спрямовані на запобігання та управління фінансовими кризами, забезпечення надійності фінансових установ та захисту інтересів вкладників та інвесторів. Національний банк України встановлює правила та процедури, спрямовані на забезпечення стабільності банківської системи, контроль за дотриманням банками нормативів ліквідності та капіталу, а також механізми реагування на фінансові кризи.

9. Законодавство про захист прав власності

В Україні діє законодавство, що гарантує захист прав власності. Це включає в себе правила та процедури, спрямовані на захист прав власників підприємств, інвесторів та інших зацікавлених сторін. Закон України "Про захист прав на землю" встановлює правила визначення, захисту та використання прав на землю, а також механізми реагування на порушення цих прав [4].

10. Міжнародне правове регулювання

Україна також бере участь у міжнародних фінансових відносинах та використовує міжнародні стандарти та практики. Наприклад, Україна є членом різних міжнародних організацій, таких як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, і дотримується їхніх стандартів та рекомендацій у сфері фінансового регулювання.

Окрім цього, процес залучення фінансових ресурсів також регулюється низкою нормативних актів, які визначають порядок випуску цінних паперів, укладання кредитних договорів, а також залучення інвестицій. Законодавство регулює процес емісії акцій та облігацій, встановлює вимоги до розкриття інформації про емітента, процедуру реєстрації випуску цінних паперів, а також права та обов'язки інвесторів. Комісія з цінних паперів та фондового ринку здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства у цій сфері.

Законодавчі акти визначають порядок укладання кредитних договорів між підприємствами та банками, встановлюють вимоги до забезпечення кредитів, права та обов'язки сторін, а також процедури вирішення спорів.

Закон регулює процес залучення прямих та портфельних інвестицій, встановлює вимоги до інвесторів, порядок укладання інвестиційних договорів та захисту прав інвесторів. Державні органи здійснюють контроль за дотриманням інвестиційного законодавства та надають підтримку інвестиційній діяльності [6].

Правове регулювання використання фінансових ресурсів підприємств включає норми, які визначають порядок розподілу прибутку, здійснення капітальних вкладень, управління грошовими потоками та обліку фінансових операцій. Законодавство встановлює порядок розподілу чистого прибутку підприємства, включаючи виплату дивідендів, формування резервних фондів та реінвестування у розвиток. Воно також регулює порядок прийняття рішень про розподіл прибутку на загальних зборах акціонерів або учасників. Нормативні акти визначають процедури планування та здійснення капітальних вкладень, порядок амортизації основних засобів, а також вимоги до звітності про використання капітальних ресурсів.

Законодавство регулює порядок ведення касових операцій, зберігання та використання грошових коштів, здійснення безготівкових розрахунків та управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Законодавчі акти встановлюють вимоги до ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Вони визначають порядок обліку фінансових операцій, підготовки та подання фінансової звітності, а також аудиту фінансових звітів [11].

Нормативно-правове забезпечення використання фінансових ресурсів в Україні включає в себе широкий спектр законодавчих актів, які регулюють фінансові відносини в країні та визначають умови їх функціонування. Регулювання фінансової діяльності підприємств здійснюється на основі декількох основних законодавчих актів, включаючи:

1. Цивільний кодекс України: Цей кодекс містить основні положення щодо правосуб'єктності підприємств, укладання договорів, зобов'язань та відповідальності. Він визначає загальні правила щодо ведення комерційної діяльності, включаючи фінансові операції [45].
2. Господарський кодекс України: Цей кодекс регулює питання організації та ведення господарської діяльності, включаючи формування статутного капіталу, використання прибутку, а також механізми залучення та управління фінансовими ресурсами. Господарський кодекс також встановлює правила ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності [17].
3. Закон України «Про акціонерні товариства»: Цей закон регулює діяльність акціонерних товариств, включаючи порядок випуску акцій, проведення загальних зборів акціонерів, розподілу прибутку та виплати дивідендів. Він також встановлює вимоги до розкриття інформації та захисту прав акціонерів [22].
4. Закон України «Про господарські товариства»: Закон визначає порядок створення, реєстрації, реорганізації та ліквідації господарських товариств, включаючи товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ) та акціонерні

товариства. Він також регулює питання управління фінансовими ресурсами та розподілу прибутку [24].

5. Закон України «Про банки і банківську діяльність»: Цей закон регулює порядок залучення кредитних ресурсів, визначає права та обов'язки банків та клієнтів, а також встановлює вимоги до забезпечення кредитів та управління кредитними ризиками [23].
6. Податковий кодекс України: Кодекс встановлює порядок оподаткування доходів підприємств, регулює податкові відносини між підприємствами та державою, включаючи порядок обчислення і сплати податків та зборів. Він також визначає податкові пільги та механізми контролю за дотриманням податкового законодавства [8].

Перелік основних нормативно-правових документів, що регулюють формування і використання фінансових ресурсів підприємств та організацій України у 2024 році представимо в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Нормативно-правові документи, що забезпечують управління витратами суб'єктів бізнесу в Україні

№	Назва документа	Опис
1	2	3
1	Цивільний кодекс України	Містить основні положення щодо правосуб'єктності підприємств, укладання договорів, зобов'язань та відповідальності. Визначає загальні правила щодо ведення комерційної діяльності, включаючи фінансові операції.
2	Господарський кодекс України	Регулює питання організації та ведення господарської діяльності, включаючи формування статутного капіталу, використання прибутку, механізми залучення та управління фінансовими ресурсами. Встановлює правила ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.
3	Закон України "Про акціонерні товариства"	Регулює діяльність акціонерних товариств, включаючи порядок випуску акцій, проведення загальних зборів акціонерів, розподілу прибутку та виплати дивідендів. Встановлює вимоги до розкриття інформації та захисту прав акціонерів.
4	Закон України "Про господарські товариства"	Визначає порядок створення, реєстрації, реорганізації та ліквідації господарських товариств, включаючи ТОВ та акціонерні товариства. Регулює питання управління фінансовими ресурсами та розподілу прибутку.

1	2	3
5	Закон України "Про банки і банківську діяльність"	Регулює порядок залучення кредитних ресурсів, визначає права та обов'язки банків та клієнтів, встановлює вимоги до забезпечення кредитів та управління кредитними ризиками.
6	Податковий кодекс України	Встановлює порядок оподаткування доходів підприємств, регулює податкові відносини між підприємствами та державою, включаючи порядок обчислення і сплати податків та зборів. Визначає податкові пільги та механізми контролю за дотриманням податкового законодавства.
7	Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні"	Регулює правила ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.
8	Закон України "Про фінансовий лізинг"	Визначає правові основи фінансового лізингу в Україні.
9	Закон України "Про інвестиційну діяльність"	Регулює правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на території України.
10	Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок"	Визначає правові засади випуску та обігу цінних паперів.
11	Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку ведення касових операцій у національній валюті в Україні"	Визначає правила ведення касових операцій у національній валюті для підприємств.
12	Постанова Національного банку України "Про затвердження Положення про здійснення операцій з іноземною валютою"	Регулює порядок проведення валютних операцій.
13	Закон України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання"	Визначає умови надання державної допомоги бізнесу.

Джерело: створено автором на основі [8, 17,22-24,45]

Державні органи здійснюють контроль та нагляд за дотриманням законодавства у сфері фінансової діяльності підприємств. Це включає перевірки правильності ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності, виконання податкових зобов'язань та інших вимог законодавства. Наглядові органи мають право застосовувати санкції за порушення фінансової дисципліни та інших норм законодавства.

Таким чином, система правового регулювання формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві забезпечує правову основу для стабільного та ефективного ведення фінансової діяльності, захисту прав усіх зацікавлених сторін, а також сприяє прозорості та довірі у відносинах між підприємствами та інвесторами.

Висновки до розділу 1

У першому розділі було розглянуто концептуальні засади економіко-правового забезпечення процесу формування і використання фінансових ресурсів підприємством. Основні висновки можна підсумувати наступним чином.

Процес формування фінансових ресурсів включає залучення капіталу з різних джерел, таких як власні та позикові кошти. Важливим аспектом є оптимізація структури капіталу для забезпечення фінансової стійкості та ліквідності підприємства. Використання фінансових ресурсів передбачає їх розподіл на операційні та інвестиційні потреби. Ефективне управління фінансовими ресурсами сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства та максимізації його вартості.

Інтенсивність формування фінансових ресурсів залежить від внутрішніх та зовнішніх чинників. Внутрішні чинники включають фінансовий стан підприємства, його капітальну структуру та стратегію розвитку. Зовнішні чинники охоплюють економічну кон'юнктуру, доступність фінансових ринків та державну політику. Ефективність використання фінансових ресурсів визначається здатністю підприємства оптимально розподіляти ресурси, мінімізувати витрати та ризики, а також підвищувати рентабельність та конкурентоспроможність.

Правове регулювання відіграє ключову роль у забезпеченні прозорості та підзвітності процесу формування і використання фінансових ресурсів. Нормативно-правові акти встановлюють правила та процедури, що регулюють

фінансові операції підприємств. Важливими аспектами правового регулювання є податкове законодавство, регулювання ринку цінних паперів, а також законодавство щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Таким чином, успішне формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві залежить від інтегрованого підходу, що включає врахування економічних чинників та правових норм. Це дозволяє забезпечити фінансову стійкість підприємства, підвищити його ефективність та конкурентоспроможність на ринку.

Розділ 2

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ «ІДЕЯ БАНК» І ЙОГО ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

2.1. Загальна характеристика банку і його основні техніко-економічні показники

АТ "Ідея Банк" є одним із провідних банків України, що надає широкий спектр фінансових послуг для фізичних та юридичних осіб. Банк був заснований у 1989 році і за роки свого існування здобув репутацію надійного та стабільного фінансового партнера. Він входить до складу великої міжнародної фінансової групи, яка здійснює діяльність у декількох країнах Східної Європи [37].

Місія банку полягає у сприянні економічному розвитку України через надання якісних банківських послуг та інноваційних фінансових рішень.

Цінності банку включають:

- Професіоналізм – забезпечення високого рівня професіоналізму співробітників у всіх аспектах діяльності.
- Інноваційність – постійне впровадження нових технологій та продуктів, які відповідають сучасним потребам клієнтів.
- Відкритість та прозорість – забезпечення відкритості інформації та прозорості діяльності для клієнтів і партнерів.
- Клієнтоорієнтованість – фокус на потребах клієнтів, надання індивідуальних рішень та високоякісного сервісу.

АТ "ІдеяБанк" розпочав свою діяльність у 1989 році як один із перших комерційних банків в Україні, під назвою "Прикарпатлісбанк". У перші роки свого існування банк був невеликою фінансовою установою, що обслуговувала переважно клієнтів у Західній Україні. Однак, завдяки активному розвитку та розширенню спектра послуг, банк швидко здобув популярність серед клієнтів.

У 2007 році відбулася значна подія в історії банку – він став частиною великої міжнародної фінансової групи Getin Holding S.A., що базується у Польщі. Це дало банку можливість залучити додаткові інвестиції та впровадити сучасні банківські технології.

Основні віхи розвитку АТ "ІдеяБанк" включають:

- 1989 рік – Заснування банку. "Прикарпатлісбанк" був створений для обслуговування підприємств лісового господарства, а також для надання фінансових послуг населенню Івано-Франківської області.
- 1994 рік – Розширення мережі відділень. У зв'язку з зростаючим попитом на банківські послуги, банк почав активно відкривати нові відділення в інших регіонах України, що дозволило значно збільшити клієнтську базу.
- 2000-ті роки – Розширення спектру послуг. Банк почав пропонувати нові фінансові продукти, такі як споживчі кредити, іпотечні кредити, кредитні картки та інші послуги для фізичних та юридичних осіб.
- 2007 рік – Інтеграція до складу Getin Holding S.A. Приєднання до міжнародної фінансової групи стало ключовим етапом у розвитку банку. Він отримав нову назву – "ІдеяБанк" – та почав впроваджувати найкращі міжнародні практики у своїй діяльності.
- 2010-ті роки – Активний розвиток інтернет-банкінгу та мобільних додатків. АТ "ІдеяБанк" одним з перших в Україні почав активно розвивати дистанційні канали обслуговування клієнтів, що значно підвищило зручність користування банківськими послугами.
- 2020-ті роки – Впровадження інноваційних технологій. Банк активно впроваджує новітні технології, такі як штучний інтелект, автоматизація процесів та безконтактні платежі, що дозволяє підвищити ефективність діяльності та покращити обслуговування клієнтів.

Організаційна структура АТ "ІдеяБанк" забезпечує ефективне управління та високий рівень обслуговування клієнтів. Вона складається з кількох рівнів управління, кожен з яких виконує свої специфічні функції. До органів управління

АТ «Ідея Банк» відносять такі: загальні збори акціонерів, рада правління, голова правління. Загальні збори акціонерів – це вищий орган управління АТ «Ідея Банк». Організаційна структура «Ідея Банку» зображена на рисунку 2.1.

Рис. 0.1. Організаційна структура АТ "ІдеяБанк"

Джерело: розроблено автором

На вищому рівні управління знаходяться Наглядова рада та Правління банку. Наглядова рада відповідає за стратегічне управління, затвердження основних напрямків розвитку банку та контроль за діяльністю Правління. До складу Наглядової ради входять незалежні директори та представники акціонерів.

Правління банку займається оперативним управлінням, реалізацією стратегічних рішень та забезпеченням виконання планів і показників. Головою Правління є Генеральний директор, який координує діяльність усіх підрозділів банку.

Таблиця 2.1

Керівництво АТ «Ідея Банк»

Ім'я та прізвище	Посада
Власенко Михайло	Голова правління
Луценко Олег	Член правління Операційно-фінансовий директор
Славомир Шляк	Член правління Адміністративний директор
Синишин Ростислав	Член правління Директор з ризиків
Малий Володимир	Член правління Директор з розвитку бізнесу

Джерело: розроблено автором на основі [37]

Середній рівень управління складається з керівників департаментів та управлінь. Основні підрозділи банку включають:

- Департамент управління ризиками
- Департамент безпеки
- Юридичний відділ
- Департамент корпоративного бізнесу
- Департамент ІТ
- Фінансовий департамент
- Департамент комплаєнсу та внутрішнього аудиту
- Департамент роздрібного бізнесу

Ці департаменти забезпечують виконання спеціалізованих функцій, таких як управління кредитними ризиками, обслуговування клієнтів, розробка нових продуктів та послуг, управління фінансами та контроль за відповідністю нормативним вимогам.

Оперативний рівень управління включає керівників філій, відділень та окремих підрозділів. Вони відповідають за безпосереднє надання послуг клієнтам, управління персоналом та виконання планових показників на місцях. Мережа банку налічує понад 120 відділень по всій Україні, що забезпечує високий рівень доступності послуг для клієнтів.

АТ "Ідея Банк" обслуговує понад 1,5 мільйона клієнтів, серед яких фізичні особи, малі та середні підприємства, а також великі корпорації. Банк пропонує широкий спектр послуг, які включають кредитування, депозитні програми, управління активами, розрахунково-касове обслуговування та інші фінансові продукти.

До послуг для фізичних осіб можна віднести:

- Кредити:
споживчі кредити, іпотечні кредити, автокредити.
- Депозити:
короткострокові та довгострокові депозитні програми з різними умовами.
- Платіжні картки:
дебетові та кредитні картки з можливістю безконтактних платежів.
- Інтернет-банкінг:
зручний доступ до рахунків та фінансових операцій через веб-портал та мобільний додаток.

Окрім цього, банк надає послуги для юридичних осіб. Серед таких варто зазначити:

- Кредити для бізнесу:
кредити на розвиток бізнесу, овердрафти, факторинг.
- Депозитні програми:
депозитні рахунки для зберігання та управління коштами.

- Розрахунково-касове обслуговування:
послуги з проведення платежів, управління рахунками та валютні операції.
- Інвестиційні послуги:
управління активами, консультування з питань інвестицій.

АТ "Ідея Банк" активно впроваджує новітні технології для підвищення ефективності своєї діяльності та покращення обслуговування клієнтів. Банк є лідером у сфері цифрових фінансових послуг, пропонуючи сучасні рішення для дистанційного банківського обслуговування.

Основні технологічні нововведення банку:

- Інтернет-банкінг та мобільний банкінг: зручні платформи для управління рахунками, проведення платежів та інших фінансових операцій.
- Автоматизація процесів: використання штучного інтелекту та автоматизованих систем для управління кредитним портфелем, ризиками та операційною діяльністю.
- Безконтактні платежі: впровадження технологій безконтактних платежів за допомогою платіжних карток та мобільних пристроїв.
- Кібербезпека: забезпечення високого рівня захисту даних клієнтів та фінансових операцій.

АТ "Ідея Банк" приділяє значну увагу соціальній відповідальності та сталому розвитку, реалізуючи численні проекти у сфері екології, освіти, охорони здоров'я та підтримки місцевих громад. Банк активно підтримує ініціативи, спрямовані на поліпшення якості життя населення та збереження навколишнього середовища.

Банк активно розвиває партнерські відносини з іншими фінансовими установами, ІТ-компаніями та міжнародними організаціями. Спільні проекти дозволяють створювати нові продукти та послуги, що відповідають потребам ринку та клієнтів.

Основні напрями міжнародної співпраці:

- Інноваційні проекти: співпраця з ІТ-компаніями для розробки та впровадження новітніх технологій у банківській сфері.

- Фінансування проектів: залучення міжнародних інвесторів для фінансування розвитку інфраструктури та соціальних проектів.
- Обмін досвідом: участь у міжнародних форумах та конференціях, обмін досвідом та знаннями з провідними фінансовими установами світу.

Таким чином, АТ "Ідея Банк" є динамічно зростаючою фінансовою установою, яка має потужний потенціал для подальшого зростання та розвитку. Банк демонструє стабільні фінансові результати, ефективно управляє своїми активами та активно впроваджує новітні технології. Його діяльність спрямована на задоволення потреб клієнтів, підтримку економіки та соціальну відповідальність. У майбутньому АТ "ІдеяБанк" продовжуватиме працювати над покращенням якості своїх послуг та підвищенням конкурентоспроможності на ринку.

Оцінимо основні фінансово-економічні показники АТ "ІдеяБанк" за 2021-2023 роки. До них можна віднести:

1. Активи:

- Активи банку включають усі ресурси, що знаходяться у його розпорядженні та використовуються для здійснення операційної діяльності. Це грошові кошти, кредити, цінні папери, нерухомість та інші матеріальні і нематеріальні активи.
- Зростання активів свідчить про стабільне збільшення обсягів операцій та активності банку. Це може бути результатом розширення клієнтської бази, збільшення обсягів кредитування, інвестицій у нові проекти тощо.

2. Кредитний портфель:

- Кредитний портфель складається з усіх виданих банком кредитів (позик) фізичним та юридичним особам. Це ключовий показник, який відображає діяльність банку у сфері кредитування.
- Обсяги виданих кредитів є показником довіри клієнтів до банку. Зростання кредитного портфеля свідчить про активну кредитну політику банку та його здатність залучати нових позичальників.

3. Депозити:

- Депозити представляють собою кошти, які клієнти розміщують у банку на певний період з метою збереження та отримання доходу у вигляді відсотків. Це можуть бути строкові вклади, ощадні рахунки тощо.
- Зростання обсягу депозитів є показником рівня довіри клієнтів до банку. Це означає, що клієнти вірять у стабільність та надійність банку, а також у його здатність зберігати та примножувати їхні кошти.

4. Власний капітал:

- Власний капітал банку складається з його статутного капіталу, резервів, нерозподіленого прибутку та інших компонентів, які належать акціонерам банку.
- Власний капітал відображає фінансову стабільність банку. Зростання власного капіталу свідчить про успішну діяльність банку, накопичення резервів та підвищення фінансової міцності.

5. Чистий прибуток:

- Чистий прибуток — це загальний прибуток банку після вирахування всіх витрат, податків та інших зобов'язань. Він показує ефективність діяльності банку за певний період.
- Зростання чистого прибутку є показником фінансової ефективності діяльності банку. Високий чистий прибуток свідчить про здатність банку ефективно управляти своїми ресурсами, контролювати витрати та генерувати доходи.

6. Доходи та витрати:

- Доходи банку включають всі надходження від основної діяльності (відсоткові доходи, комісійні доходи, доходи від інвестицій тощо). Витрати включають всі витрати, пов'язані з діяльністю банку (процентні витрати, адміністративні витрати, витрати на персонал тощо).

- Обсяг доходів і витрат відображає операційну діяльність банку. Співвідношення доходів і витрат показує ефективність управління банком своїми ресурсами та його здатність отримувати прибуток. Зростання доходів при контрольованих витратах є позитивним показником фінансового стану банку.

Станом на кінець 2023 року активи Банку Ідея склали 6,231 млн. грн., що є збільшенням на 0,42 млн. грн. або 7,22% порівняно з попереднім роком. Банк займає 33-є місце за розміром чистих активів серед усіх банків України. Зміна чистих активів Банку пояснюється зростанням кредитного портфелю, який є основною складовою активів, а також високоліквідних активів. Високоліквідні активи Банку перевищують 1096 активів і забезпечують достатній рівень обслуговування клієнтів та виконання всіх зобов'язань.

Таблиця 2.2

Фінансово-економічні показники АТ "Ідея Банк" за 2021-2023 роки, млрд. грн

Рік	2021	2022	2023	Відхилення у 2022 р. до 2021 р.		Відхилення у 2023 р. до 2022 р.	
				Абсолютне	Відносне	Абсолютне	Відносне
Активи	5,54	5,82	6,23	0,28	5,05%	0,42	7,22%
Кредитний портфель	3,44	3,63	3,91	0,19	5,52%	0,24	6,61%
Депозити	3,65	3,81	4,04	0,16	4,38%	0,23	6,04%
Власний капітал	1,53	0,81	1,32	0,12	7,84%	0,08	4,85%
Чистий прибуток	0,35	0,37	0,40	2,53	7,20%	2,56	6,80%
Доходи	1,53	1,62	1,75	0,09	5,88%	0,13	8,02%
Витрати	1,15	1,22	1,30	0,07	6,09%	0,08	6,56%

Джерело: розроблено автором на основі звітності банку.

Кредитний портфель Банку на кінець 2023 року становив 3,916 млн. грн., що є збільшенням на 0,24 млн. грн. або 6,61% порівняно з попереднім роком. Основним сегментом кредитування є роздрібні клієнти - фізичні особи та фізичні особи-підприємці. За розміром кредитного портфелю фізичним особам Банк займає 9-е місце серед банків України.

Станом на кінець 2023 року власний капітал АТ «Ідея Банк» склав 1,7 млн. грн., що є збільшенням на 0,08 млн. грн. або 5% у порівнянні з попереднім роком. Головним джерелом для збільшення власного капіталу є доходна діяльність. Чистий прибуток Банку після сплати податків за підсумками 2023 року склав 40 млн. грн., тоді як у 2022 році Банк зазнав чистих втрат у розмірі 38 млн. грн. Головне зростання відбулося за рахунок скорочення витрат на формування резервів за активними операціями, після значного їх збільшення в минулому році через вплив воєнного конфлікту.

Проаналізувавши головні показники, можна зробити висновок, що збільшення активів банку свідчить про його стабільний розвиток та зростання операційної активності. Це позитивний сигнал для інвесторів та клієнтів, оскільки банк демонструє здатність до розширення своєї діяльності. Зростання обсягів виданих кредитів є показником довіри клієнтів до банку та його активної кредитної політики. Це також свідчить про здатність банку ефективно використовувати свої активи для генерування доходів. Говорячи про збільшення обсягів депозитів, варто зазначити, що це відображає високий рівень довіри клієнтів до банку. Це забезпечує банку стабільну базу для кредитування та інвестування.

Наростання власного капіталу свідчить про фінансову стабільність банку та його здатність накопичувати резерви для покриття ризиків. Підвищення чистого прибутку демонструє ефективність управління банком своїми ресурсами та здатність генерувати прибуток навіть у складних економічних умовах. Зростання доходів випереджає зростання витрат, що свідчить про підвищення ефективності діяльності банку. Це позитивний сигнал, оскільки банк демонструє здатність контролювати свої витрати та збільшувати доходи.

Загалом, АТ "Ідея Банк" демонструє стабільне фінансове зростання, ефективне управління активами та капіталом, високий рівень довіри клієнтів та здатність генерувати стабільний прибуток. Це дозволяє банку зміцнювати свої позиції на ринку та забезпечувати надійну фінансову підтримку своїм клієнтам.

2.2. Аналіз фінансового стану банку

Аналіз фінансового стану підприємства є ключовим етапом у визначенні його успішності, стійкості та конкурентоспроможності на ринку. Для оцінки фінансового стану АТ "Ідея Банк" використовуються різноманітні фінансові показники, які надають інформацію про різні аспекти його діяльності. Основні з них включають прибутковість, ліквідність, платоспроможність та ефективність:

Аналіз фінансового стану підприємства на основі цих показників дозволяє зрозуміти його фінансові перспективи, виявити потенційні проблеми та розробити стратегії для подальшого розвитку. Розглянемо фінансові результати банку у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз фінансового стану АТ «Ідея Банк» за 2021-2023 роки

Рік	2021	2022	2023	Відхилення у 2022 р. до 2021 р.		Відхилення у 2023 р. до 2022 р.	
				Абсолютне	Відносне	Абсолютне	Відносне
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Чистий прибуток, млн грн	351,2	376,5	402,1	25,3	7,20%	25,6	6,80%
Чистий процентний дохід, млн грн	2426,3	2260,9	1880,3	1080,6	-,684%	165,4	-16,8%
Рентабельність активів (ROA)	6,00%	6,82%	7,20%	0,01	13,67%	0,00	5,57%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	15,00%	16,67%	18,95%	0,02	11,13%	0,02	13,68%
Коефіцієнт поточної платоспроможності	1,5	1,55	1,56	0,05	3,33%	0,01	0,65%

Продовження табл. 2.3.

1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт миттєвої платоспроможності	0,38	0,43	0,49	0,05	13,16%	0,06	13,95%
Коефіцієнт достатності капіталу	0,67	0,69	0,61	0,02	2,99%	-0,08	-11,59%
Коефіцієнт ефективності управління ресурсами	0,77	0,87	0,76	0,10	13,47%	-0,11	-12,57%

Джерело: розроблено автором на основі звітності банку.

Рентабельність активів зростала протягом трьох років: з 6,00% у 2021 році до 7,20% у 2023 році. Це свідчить про покращення ефективності використання активів банку для генерації прибутку. Позитивна динаміка ROA вказує на зростання прибутковості активів, що може бути результатом вдосконалення операційної діяльності та управління активами. Рентабельність капіталу також показала зростання: з 15,00% у 2021 році до 18,95% у 2023 році. Це вказує на те, що банк стає більш ефективним у використанні власного капіталу для генерування прибутку. Високий і зростаючий ROE свідчить про зростання вартості для акціонерів, що є позитивним сигналом для інвесторів.

Коефіцієнт поточної ліквідності зростав з 1,50 у 2021 році до 1,56 у 2023 році. Значення вище 1 вказує на те, що банк має достатньо поточних активів для покриття своїх поточних зобов'язань. Поступове зростання цього показника свідчить про покращення ліквідності банку, що збільшує його здатність виконувати короткострокові фінансові зобов'язання.

Коефіцієнт миттєвої ліквідності зростав з 0,38 у 2021 році до 0,49 у 2023 році. Хоча цей показник залишається нижчим за 1, що вказує на те, що банк не має достатньо миттєво ліквідних активів для покриття всіх поточних зобов'язань, його зростання свідчить про поступове покращення миттєвої ліквідності.

Коефіцієнт достатності капіталу коливався: з 0,67 у 2021 році він зріс до 0,69 у 2022 році, але знизився до 0,61 у 2023 році. Хоча показники за 2021 та 2022 роки свідчать про покращення капітальної адекватності, зниження у 2023 році

може вказувати на зростання ризиків або збільшення зобов'язань, що потребує уважного аналізу та можливої корекції капітальної політики.

Коефіцієнт ефективності управління ресурсами знизився: з 0,87 у 2022 році до 0,76 у 2023 році. Це свідчить про покращення ефективності управління ресурсами банку, що дозволяє більш ефективно використовувати активи для генерування прибутку.

Таким чином, АТ "Ідея Банк" демонструє стабільне фінансове зростання, ефективне управління ресурсами, високу ліквідність та платоспроможність. Це дозволяє банку зміцнювати свої позиції на ринку та забезпечувати надійну фінансову підтримку своїм клієнтам.

2.3. Аналіз процесу формування фінансових ресурсів у банку

Фінансові ресурси є важливим компонентом діяльності будь-якого банку, вони дозволяють забезпечувати ліквідність, розширювати кредитний портфель та здійснювати інвестиції. Аналіз процесу формування фінансових ресурсів на АТ "Ідея Банк" дає змогу розуміти джерела та механізми, що стоять за забезпеченням його фінансових потреб. Розглянемо основні процеси:

⇒ Залучення депозитів та збільшення вкладень клієнтів:

- Банк активно працює над привабленням депозитів від фізичних та юридичних осіб шляхом запровадження різноманітних привабливих умов депозитних програм. Хоч банк відновлюється після шоку 2022 року спостерігається збільшення кількості вкладників із сумою вкладення більше 400 000 грн (рис. 2.2)

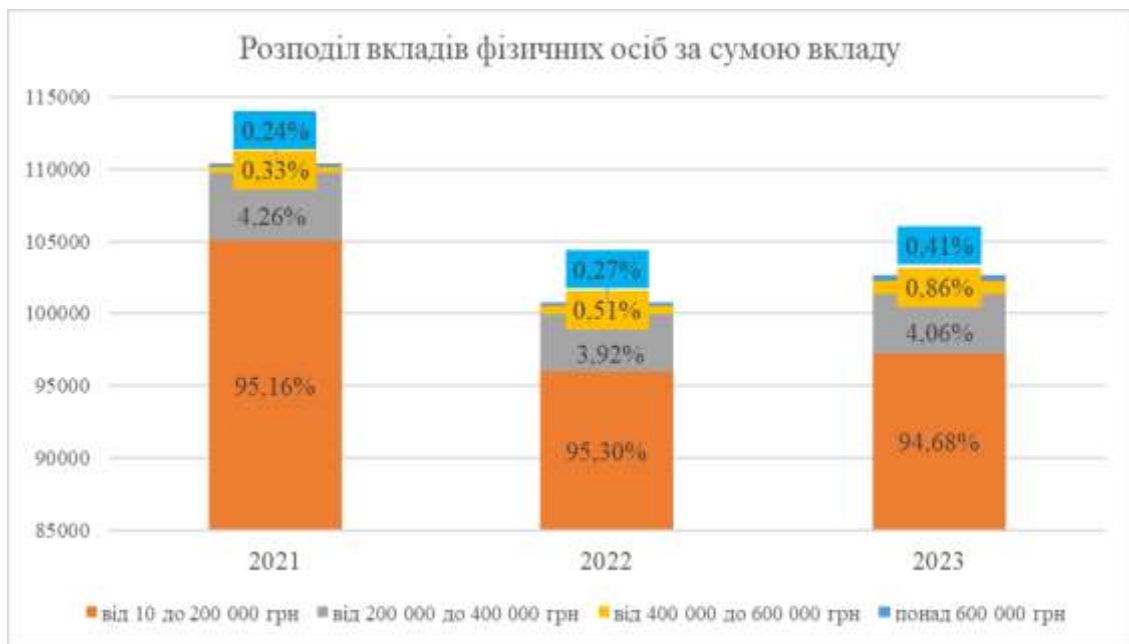

Рис. 0.2. Розподіл вкладів фізичних осіб за сумою вкладу АТ «Ідея Банк» за 2021-2023 роки

Джерело: розроблено автором на основі звітності банку.

- Розвиток маркетингових кампаній та програм лояльності спрямованих на збільшення обсягу вкладень клієнтів.
- Також враховуючі тенденції переходу банківського обслуговування клієнтів в онлайн канал Банк запровадив можливість оформлення депозитів мобільному застосунку О.Банк. Клієнти банку можуть розмістити заощадження на рахунках до запитання та на депозитних рахунках.
- Розвиток відносин з клієнтами - представниками бізнесу в першу чергу спрямовано на підтримку бізнесу та ґрунтується на засадах допомоги, стабільності та взаємовигоди . В 2023 році Банк надавав підтримку бізнес клієнтам в частині кредитування на поточні потреби, впровадження обслуговування в усіх відділеннях Банку незалежно від місця реєстрації та ведення бізнесу, затвердив лояльні тарифи на РКО та валютні операції. Протягом 2023 року Банк пропонував своїм та зовнішнім бізнес клієнтам депозитні та кредитні програми, розрахунково - касові операції.

- Дуже часто Банком запроваджуються акційні пропозиції по відсотковим ставкам, це дає змогу звернути увагу потенційних клієнтів на найвигідніші умови розміщення серед пропозицій інших Банків. Завдяки високій ліквідності та надійності банк стабільно та своєчасно виконував всі зобов'язання по збереженню та поверненню депозитів.

Банк продовжує відновлюватися і адаптуватися під сучасні умови, вибудовуючи вдалий брендинг та пропонуючи вигідні продукти клієнтам. Таким чином спостерігається зростання частки вкладників, суми вкладів яких становлять більше 200 000 грн.

⇒ Емісія корпоративних облігацій та емісія власних акцій:

- Банк може залучати додаткові фінансові ресурси шляхом емісії корпоративних облігацій на ринку капіталу.
- Емісія власних акцій є ще одним засобом для залучення капіталу, що дозволяє розширити його власний капітал. У 2023 році спостерігається збільшення грошових коштів від емісії акцій банку (рис. 2.3).

Рис. 0.3. Чисте збільшення/зменшення грошових коштів та їх еквівалентів від фінансової діяльності, зокрема від емісії акцій, АТ «Ідея Банк» за 2021-2023 роки

Джерело: розроблено автором на основі звітності банку.

⇒ Кредитування на міжбанківському ринку:

- Казначейство АТ «Ідея Банк» здійснює операції та надає широкий спектр міжбанківських послуг та послуг клієнтам Банку в рамках покладених на нього завдань та функцій.
- Щодо присутності Банку на міжбанківському кредитному ринку можна відзначити як можливість казначейства за необхідності підтримувати свою ліквідність так і отримувати додаткові доходи від розміщення тимчасово вільних ресурсів, зокрема, в депозитні сертифікати, емітовані НБУ та облігації внутрішньої державної позики, емітовані Міністерством Фінансів.

⇒ Приваблення інвестицій від інституційних та приватних інвесторів:

- Політика Банку щодо управління капіталом передбачає підтримку рівня власного капіталу для захисту від ризиків, які притаманні його діяльності, забезпечення довіри з боку інвесторів, кредиторів, клієнтів, а також сталого розвитку бізнесу в майбутньому.
- Розвиток програм інвестування та управління активами для залучення інвестицій від інституційних та приватних інвесторів.
- Активна участь у фінансових ринках, в тому числі валютних та фондових ринках, також призводить до додаткових джерел фінансування.

⇒ Розвиток та ефективне управління активами та пасивами:

- Банк повинен ефективно управляти своїми активами та пасивами, забезпечуючи оптимальний баланс між ризиком та доходом.
- Розробка та впровадження стратегій управління активами та пасивами для оптимізації фінансових ресурсів та забезпечення їх ефективного використання.
- Ціллю управління ризиком ліквідності Банку є підтримання оптимального збалансування активів і пасивів за строками і сумами, утримання достатнього обсягу резерву активів у вигляді грошових коштів та інших активів з прийнятним ступенем первинної та

вторинної ліквідності, а також уникнення небезпеки втрати ліквідності Банком в кризових ситуаціях.

⇒ Диверсифікація джерел фінансування:

- Важливим аспектом є розподіл ризику шляхом диверсифікації джерел фінансування, що дозволяє банку зменшити залежність від певних джерел та збільшити стійкість до економічних коливань.
- Зокрема таким може бути залучення нових та повернення старих клієнтів, що готові користуватися продуктами даного Банку.

Аналіз процесу формування фінансових ресурсів на АТ "Ідея Банк" є ключовим для забезпечення стійкості та ефективності його діяльності. Ретельне вивчення та аналіз цього процесу допомагає банку ефективно реагувати на зміни на фінансовому ринку, оптимізувати стратегії залучення та використання фінансових ресурсів, а також забезпечувати стабільність та надійність своєї діяльності.

Проаналізувавши процес формування фінансових ресурсів на АТ «Ідея Банк», можна зробити такі висновки:

- Банк активно використовує різноманітні джерела фінансування, такі як залучення нових клієнтів, що дозволяє забезпечити йому достатню ліквідність та платоспроможність.
- Зростання обсягів депозитів та збільшення вкладень клієнтів свідчать про довіру споживачів до банку та його успішну роботу у сфері маркетингу та приваблення клієнтів.
- Емісія корпоративних облігацій та емісія власних акцій дозволяє банку розширювати свій капітал та здійснювати інвестиції у подальший розвиток.
- Активна участь у міжбанківському ринку та залучення інвестицій від інституційних та приватних інвесторів допомагають забезпечувати банку необхідні фінансові ресурси для здійснення його основної діяльності.
- Диверсифікація джерел фінансування є ключовим аспектом у зменшенні фінансових ризиків та забезпеченні стійкості фінансового стану банку.

Отже, аналіз процесу формування фінансових ресурсів на АТ "Ідея Банк" підтверджує його успішність у залученні фінансових ресурсів, що становить основу для подальшого стабільного розвитку та успішної діяльності.

2.4. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів у банку

Для оцінки ефективності та повноти використання фінансових ресурсів можна використати такі показники, як коефіцієнт використання платних пасивів та коефіцієнт використання сукупних зобов'язань.

1. Коефіцієнт використання платних пасивів

Цей показник вимірює відсоткове співвідношення між доходними активами та платними пасивами банку. Високе значення КВПІ може свідчити про велику кількість доходних активів, які можуть приносити прибуток, порівняно з пасивами, що вимагають виплати. Це може вказувати на ефективне використання ресурсів банку та його стабільність.

Формула для розрахунку цього показника:

$$K_{\text{вик.рес}} = \frac{A_d}{P_{\text{п}}},$$

де A_d – доходні активи, $P_{\text{п}}$ – платні пасиви.

Норма цього показника може змінюватися в залежності від стратегії та фінансових цілей кожного банку. Зазвичай, більшість банків прагнуть до збалансованої структури фінансування, що означає, що частина активів фінансується за рахунок власних коштів, а частина - за рахунок зовнішнього боргу. Оптимальна норма коефіцієнта використання платних пасивів може залежати від різних факторів, таких як рівень ризику, ринкові умови, ставки відсотку тощо.

Висока норма цього показника може свідчити про те, що банк має значний обсяг зобов'язань, які потребують виплати відсотків, що може підвищити його фінансовий ризик, особливо в умовах зміни процентних ставок. З іншого боку, низька норма коефіцієнта використання платних пасивів може свідчити про

недостатню ефективність використання зовнішнього фінансування для забезпечення росту банку. Тому будемо вважати, що коефіцієнт використання платних ресурсів має бути не менше 90% [15].

2. Коефіцієнт використання сукупних зобов'язань

Цей показник вказує на те, скільки грошей, отриманих від клієнтів та інших джерел, банк використовує для забезпечення доходних активів порівняно зі своїми загальними зобов'язаннями. Він також допомагає оцінити фінансовий ризик та ступінь залежності банку від своїх зобов'язань. Високе значення цього коефіцієнта може свідчити про те, що банк має достатні ресурси для покриття своїх зобов'язань. Однак низьке значення може вказувати на недостатню ліквідність та фінансові проблеми. Прийнято, що банк ефективно використовує в обороті сукупні зобов'язання, якщо показник становитиме не менше 75–80% [1]. Коефіцієнт розраховується наступним чином:

$$K_{\text{вик.рес}} = \frac{A_d}{Z_c},$$

Де Z_c – сукупні зобов'язання.

Аналіз цих показників дозволить оцінити, наскільки ефективно та повно банк використовує свої фінансові ресурси для забезпечення своєї діяльності.

Таблиця 2.4.

Аналіз ефективності та повноти використання фінансових ресурсів АТ «Ідея Банк» за 2021–2023 рр. , млрд. грн

Показники	2021	2022	2023	Відхилення у 2022 р. до 2021 р.		Відхилення у 2023 р. до 2022 р.	
				Абсолютне	Відносне	Абсолютне	Відносне
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Дохідні активи	4,949	3,145	4,034	- 1,804	-36,46%	0,889	28,27%
Платні пасиви	4,237	3,592	4,206	- 0,645	-15,23%	0,614	17,12%

Продовження табл. 2.4.

1	2	3	4	5	6	7	8
Сукупні зобов'язання	4,610	3,754	4,904	- 0,856	-18,57%	1,150	30,65%
Коефіцієнт використання платних пасивів	1,16	0,87	0,95	- 0,29	-25,04%	0,08	9,52%
Коефіцієнт використання зобов'язань	1,07	0,83	0,82	- 0,24	-21,96%	- 0,02	-1,81%

Джерело: складено автором на основі звітності банку.

Оцінимо дохідні пасиви. У 2022 році дохідні активи зменшилися на 1 804 544 тис. грн (або -36,46%) порівняно з 2021 роком. У 2023 році дохідні активи зросли на 889 236 тис. грн (або 28,27%) порівняно з 2022 роком. Цей ріст вказує на поступове відновлення та підвищення активності банку після падіння в 2022 році.

Щодо платних пасивів, то у 2022 році платні пасиви зменшилися на 645 420 тис. грн (або -15,23%) порівняно з 2021 роком. У 2023 році вони зросли на 614 840 тис. грн (або 17,12%) порівняно з 2022 роком, що свідчить про збільшення залучених коштів.

В розрізі сукупних зобов'язань у 2022 році зобов'язання зменшилися на 856 158 тис. грн (або -18,57%) порівняно з 2021 роком. Однак у 2023 році вони зросли на 1 150 474 тис. грн (або 30,65%) порівняно з 2022 роком, що може бути пов'язано зі збільшенням діяльності та обсягів операцій банку.

Коефіцієнт використання платних пасивів (рис. 2.4) у 2022 році знизився на 0,29 (або на 25,04%) порівняно з 2021 роком, що свідчить про зменшення ефективності використання залучених коштів. Проте, у 2023 році цей коефіцієнт підвищився на 0,08 (або на 9,52%) у порівнянні з 2022 роком, що вказує на покращення ефективності. Важливо зазначити, що у 2022 році показник був нижчим за нормативне значення 90%, що вказує на недостатню ефективність використання платних пасивів. У 2023 році він майже досягнув нормативного рівня.

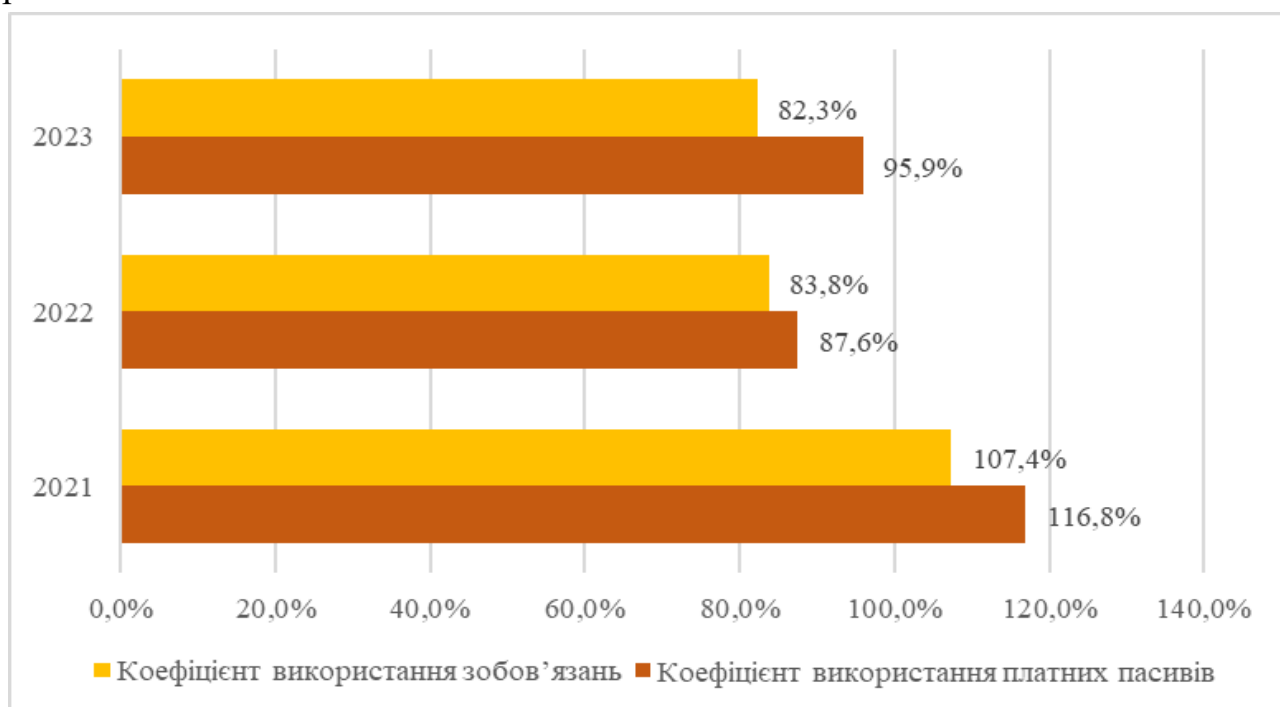

Рис. 0.4. Порівняння метрик – коефіцієнт використання зобов'язань та платних пасивів – АТ «Ідея Банк» за 2021-2023 роки

Джерело: розраховано автором на основі звітності банку.

Коефіцієнт використання зобов'язань (рис. 2.4) у 2022 році знизився на 0,24 (або -21,96%) порівняно з 2021 роком, а в 2023 році він продовжив знижуватися, впавши на 0,02 (або -1,81%) порівняно з 2022 роком. Обидва роки показник залишався вищим за мінімальне нормативне значення 75-80% [46], але тенденція до зниження може бути сигналом для більш детального аналізу та потенційного коригування стратегії управління зобов'язаннями.

В результаті проведення аналізу формування та використання ресурсів АТ «Ідея Банк» було виявлено, що активи зростають стабільними темпами, зокрема завдяки збільшенню кредитного портфеля та високоліквідних активів. Водночас динаміка зобов'язань і власного капіталу є нестабільною. Фінансові ресурси банку переважно складаються з коштів, залучених від клієнтів, які продовжують збільшуватися. Основне використання ресурсів банку спрямоване на надання кредитів роздрібним клієнтам та фізичним особам-підприємцям.

Протягом аналізованого періоду кредитний портфель банку зріс, що свідчить про зростання активної діяльності банку у сфері кредитування. Станом на кінець 2023 року основна частка кредитного портфеля припадає на кредити фізичним особам, що свідчить про фокус банку на роздрібне кредитування.

Коефіцієнт використання платних пасивів у 2022 році знизився, вказуючи на зменшення ефективності використання залучених коштів. Проте в 2023 році цей показник покращився, наближаючись до нормативного значення. Коефіцієнт використання зобов'язань також показав тенденцію до зниження протягом двох останніх років, залишаючись вище мінімального нормативного значення, що може свідчити про необхідність перегляду стратегії управління зобов'язаннями.

Загалом, АТ «Ідея Банк» демонструє зростання активів і кредитного портфеля, але нестабільність у динаміці зобов'язань і власного капіталу вимагає подальшого моніторингу та аналізу для забезпечення стабільного фінансового стану.

2.5. Правове регулювання процесу формування і використання фінансових ресурсів у банку

Правова база регулювання банківської діяльності в Україні є складною системою нормативно-правових актів, які встановлюють правила функціонування банківської системи та визначають права й обов'язки банківських установ. АТ «Ідея Банк», як і інші банківські установи, діє

відповідно до цих нормативних документів, що забезпечують його стабільну та ефективну роботу.

Для розуміння цілі правового регулювання процесу формування і використання фінансових ресурсів розглянемо табл. 2.5.

Таблиця 2.5.

Мета правового регулювання процесу формування і використання фінансових ресурсів у сфері банківської діяльності

№	Мета	Обґрунтування
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1	Захист прав та інтересів клієнтів та вкладників	Гарантування безпеки та надійності вкладів фізичних осіб у банках, щоб запобігти можливим фінансовим втратам.
2	Стабільність та надійність банківської системи	Забезпечення фінансової стабільності, ліквідності та платоспроможності банківської системи для зменшення ризику фінансових криз та збереження довіри до банків.
3	Прозорість та підзвітність	Забезпечення доступу до інформації про фінансовий стан банків, їхню діяльність та регулярну звітність для підвищення довіри та контролю з боку регуляторів та громадськості.
4	Ефективне управління ризиками	Мінімізація ризиків, пов'язаних з кредитуванням, інвестиціями та іншими фінансовими операціями банків, шляхом розвитку ефективних систем управління ризиками.
5	Дотримання етичних норм і стандартів	Забезпечення етичного поведіння банків та дотримання встановлених норм і стандартів, що сприяє підвищенню довіри клієнтів та підтримці доброї репутації.
6	Фінансова доступність і інклюзія	Забезпечення доступу до фінансових послуг для всіх верств населення, включаючи малозабезпечені групи, для забезпечення фінансової включеності та розвитку.

1	2	3
7	Сприяння економічному зростанню та розвитку	Створення сприятливого фінансового середовища для розвитку підприємництва, інвестицій та економічного зростання країни.
8	Запобігання відмиванню грошей і фінансуванню тероризму	Проведення заходів з метою виявлення та запобігання використанню банківських послуг для легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму.

Джерело: створено автором на основі [40]

Основою забезпечення банківського законодавства є Конституція України, яка закладає фундаментальні принципи правового регулювання економічної діяльності. Конституція України є головним законом держави, який визначає основи економічного ладу, принципи захисту прав власності та підприємницької діяльності. У Конституції закріплено право на здійснення підприємницької діяльності, зокрема банківської, і встановлено гарантії захисту прав суб'єктів господарювання.

Правове регулювання процесу формування і використання фінансових ресурсів є однією з ключових складових успішної діяльності будь-якого банку, включаючи АТ «Ідея Банк». Ефективне управління фінансовими ресурсами забезпечує фінансову стабільність банку, його конкурентоспроможність та здатність до розвитку. В Україні правове регулювання цього процесу здійснюється на основі широкого спектру нормативно-правових актів, які визначають основні принципи та правила формування і використання фінансових ресурсів.

Якщо говорити з точки зору загальних документів, то в АТ "Ідея Банк" є ряд нормативних документів, які регламентують його діяльність. До таких документів належать як внутрішні нормативні акти банку, так і документи, які використовуються відповідно до зовнішніх нормативних вимог.

Отже, визначимо внутрішні нормативні документи банку [40]:

- Статут банку - основний документ, що визначає структуру, права та обов'язки органів управління банку.
- Кодекс корпоративного управління - регламентує принципи корпоративного управління, взаємодію з акціонерами та іншими зацікавленими сторонами.
- Політика ризик-менеджменту - визначає підходи до управління ризиками, яким підлягає банк у своїй діяльності.
- Кредитна політика - описує процедури та критерії надання кредитів.
- Антикорупційна політика - встановлює принципи та заходи щодо запобігання корупції.
- Політика управління ліквідністю - регламентує управління ліквідністю та забезпечення платоспроможності банку.
- Внутрішні інструкції та положення - регулюють операційні процедури, кадрову політику, безпеку інформації тощо.

Ці документи забезпечують нормативне середовище, у якому функціонує банк, і допомагають підтримувати належний рівень управління, контролю та звітності.

Зазначимо основні нормативно-правові акти, якими керується Банк у даному питанні:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР:
  - Конституція України закладає основи правового регулювання економічної діяльності в країні, включаючи банківську сферу. Вона гарантує право на підприємницьку діяльність і захист права власності.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV:
  - Цивільний кодекс України регулює загальні правовідносини, що виникають у процесі підприємницької діяльності, включаючи питання договірному права, зобов'язань та відповідальності сторін. Це основний нормативний акт, що визначає правові основи

формування фінансових ресурсів через укладання договорів і кредитування.

3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV:

- Господарський кодекс України визначає основні принципи господарської діяльності, включаючи порядок створення, реорганізації та ліквідації підприємств, ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Він регулює питання формування статутного капіталу, використання прибутку та управління фінансовими ресурсами.

4. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III:

- Цей закон є ключовим нормативним актом, що регулює діяльність банківських установ в Україні. Він визначає правові основи створення і діяльності банків, порядок формування капіталу, залучення депозитів, кредитування та інші аспекти фінансової діяльності банків.

5. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV:

- Закон визначає статус, функції та повноваження Національного банку України (НБУ) як регулятора банківської системи. Він встановлює правила монетарної політики, порядок ліцензування банківської діяльності, нагляд за банками та контроль за дотриманням ними законодавства.

6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI:

- Податковий кодекс встановлює порядок оподаткування доходів підприємств, включаючи банківські установи. Він регулює податкові відносини, визначає порядок обчислення і сплати податків та зборів, а також податкові пільги і санкції.

7. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. № 2664-III:

- Цей закон регулює відносини у сфері надання фінансових послуг, визначає вимоги до діяльності фінансових установ та встановлює порядок державного регулювання і нагляду за їхньою діяльністю.
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV:
- Закон визначає правові основи організації бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні, встановлює вимоги до облікової політики та подання фінансових звітів відповідно до міжнародних стандартів.

Отже, правове регулювання процесу формування і використання фінансових ресурсів в АТ «Ідея Банк» є багаторівневим та комплексним процесом, що включає дотримання вимог різних нормативно-правових актів. Дотримання законодавчих вимог забезпечує ефективне управління фінансовими ресурсами, стабільність та надійність банку, а також захист інтересів його клієнтів та акціонерів.

Висновки до розділу 2

У другому розділі було проведено комплексний аналіз господарської діяльності АТ «Ідея Банк» та його фінансових ресурсів. Підсумовуючи отримані результати, можна зробити наступні висновки.

Загальна характеристика підприємства свідчить про стабільне функціонування АТ «Ідея Банк» на фінансовому ринку України. Основні фінансово-економічні показники банку демонструють позитивну динаміку розвитку, що вказує на його стійке фінансове становище та здатність ефективно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та партнерами.

Аналіз фінансового стану підприємства виявив, що банк має високу ліквідність та достатній рівень капіталізації, що забезпечує його фінансову стійкість. Водночас, оцінка показників рентабельності, ділової активності та

платоспроможності вказує на ефективність управління фінансовими ресурсами банку.

Процес формування фінансових ресурсів на підприємстві здійснюється за рахунок власного капіталу, залучення депозитів клієнтів та інших позикових коштів. Важливим аспектом є диверсифікація джерел фінансування, що дозволяє знизити фінансові ризики та забезпечити стабільність діяльності банку.

Ефективність використання фінансових ресурсів оцінюється за допомогою показників рентабельності активів та капіталу, що свідчить про здатність банку генерувати прибуток з наявних ресурсів. Аналіз показав, що АТ «Ідея Банк» ефективно використовує свої фінансові ресурси, що позитивно впливає на його конкурентоспроможність та фінансові результати.

АТ «Ідея Банк» демонструє зростання активів і кредитного портфеля, але нестабільність у динаміці зобов'язань і власного капіталу вимагає подальшого моніторингу та аналізу для забезпечення стабільного фінансового стану.

Правове регулювання процесу формування і використання фінансових ресурсів АТ «Ідея Банк» відповідає чинному законодавству України та міжнародним стандартам. Банк дотримується вимог щодо фінансової звітності, податкового законодавства та регулювання ринку цінних паперів, що забезпечує прозорість та підзвітність його діяльності.

Таким чином, аналіз господарської діяльності та фінансових ресурсів АТ «Ідея Банк» свідчить про його стабільний розвиток та ефективне управління фінансовими ресурсами. Це дозволяє банку зберігати свою фінансову стійкість, підвищувати ефективність діяльності та зміцнювати свої позиції на ринку.

Розділ 3

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ АТ «ІДЕЯ БАНК»

3.1. Визначення резервів щодо оптимізації процесу формування і використання фінансових ресурсів банку

Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства може бути ключовим для забезпечення його стабільності та успішності. Розглянемо кілька можливих резервів для досягнення цієї мети:

- **Оптимізація робочого капіталу**
Аналіз і оптимізація рівня запасів, потреб у грошових коштах та управління заборгованістю можуть допомогти зменшити зайві витрати і підвищити ліквідність підприємства.
- **Вдосконалення процесів управління фінансами**
Впровадження ефективних систем бюджетування, планування та контролю фінансових операцій дозволить краще управляти грошовими потоками та зменшити ризики.
- **Мінімізація фінансових витрат**
Пошук можливостей для зниження витрат на фінансові послуги, таких як банківські комісії, проценти за кредитами, оплату за збори тощо.
- **Ефективне управління активами**
Аналіз активів підприємства з метою ідентифікації неефективних активів та їхнього використання для отримання додаткового прибутку або їх заміни на більш доцільні інвестиції.
- **Розробка інвестиційної стратегії**

Ретельне планування інвестиційних рішень з урахуванням ризиків та очікуваного доходу дозволить максимізувати використання фінансових ресурсів.

- Використання інноваційних фінансових інструментів
Впровадження нових фінансових інструментів або технологій, таких як блокчейн або фінтех-рішення, може сприяти оптимізації фінансових операцій та зменшенню витрат.
- Підвищення ефективності податкового управління
Використання податкових пільг, оптимізація податкових обов'язків та мінімізація ризиків податкових перевірок.
- Розвиток стратегії фінансового ризик-менеджменту
Аналіз та оцінка фінансових ризиків підприємства з метою розробки стратегій їх управління та мінімізації впливу на фінансові результати.
- Розширення джерел фінансування
Пошук нових джерел фінансування, таких як інвестиції від фондів або приватних інвесторів, може забезпечити додаткові ресурси для розвитку підприємства.
- Створення резервів на випадок кризових ситуацій
Формування фінансових резервів для забезпечення стійкості підприємства у випадку кризових ситуацій або непередбачених обставин [40].

Для оптимізації процесу формування фінансових ресурсів АТ «Ідея Банк» важливо враховувати результати проведеного аналізу, зокрема динаміку активів, пасивів, власного капіталу, а також ефективність використання залучених коштів. На основі отриманих даних можна виділити кілька ключових напрямків для покращення ситуації.

1. Диверсифікація джерел фінансування:

Диверсифікація джерел фінансування є критично важливою для зниження ризиків, пов'язаних із залежністю від окремих джерел. Це дозволить банку бути стійкішим до коливань ринку і змін економічної ситуації.

- Залучення нових клієнтів: Розширення спектра банківських продуктів і послуг, зокрема спеціалізованих кредитних продуктів для малого та середнього бізнесу (МСБ), інвестиційних продуктів для приватних осіб. Це не тільки збільшить обсяг депозитів і кредитів, але й підвищить лояльність існуючих клієнтів.
- Активне використання ринку капіталу: Випуск облігацій, акцій або інших цінних паперів дозволить залучити додаткові кошти, знизити вартість фінансування і підвищити рівень капіталізації банку. Це також відкриває можливість залучення інституційних інвесторів, які зацікавлені в довгострокових інвестиціях.
- Партнерські програми: Створення партнерських програм з іншими фінансовими установами та нефінансовими компаніями для спільного пропонування продуктів і послуг, що сприятиме збільшенню кількості клієнтів та обсягів залучених коштів.

2. Підвищення ефективності управління активами і пасивами:

Оптимальне управління активами і пасивами забезпечує підтримання необхідного рівня ліквідності та дохідності, що в свою чергу сприяє стабільному розвитку банку.

- Оптимізація кредитного портфеля: Вдосконалення процесів оцінки кредитного ризику за рахунок впровадження сучасних аналітичних інструментів і алгоритмів, які дозволять краще оцінювати кредитоспроможність позичальників та зменшити частку проблемних кредитів. У 2023 році дохідні активи банку збільшилися на 28,27%, що свідчить про позитивну динаміку кредитного портфеля.
- Збільшення частки високоліквідних активів: Високоліквідні активи забезпечують можливість оперативно виконувати зобов'язання перед клієнтами і кредиторами. Підтримання високого рівня ліквідності підвищує довіру до банку з боку клієнтів і інвесторів. Станом на 2023 рік, високоліквідні активи складають значну частину активів банку.

- Автоматизація процесів: Впровадження автоматизованих систем управління активами і пасивами, що дозволить більш оперативно реагувати на зміни ринкових умов та приймати обґрунтовані рішення.

3. Зниження вартості залучених коштів:

Зниження вартості залучених коштів дозволяє банку зменшити витрати на обслуговування боргу і збільшити чистий прибуток.

- Перегляд умов депозитних продуктів: Запровадження нових депозитних продуктів з гнучкими умовами для клієнтів, що дозволить знизити процентні ставки за депозитами без втрати конкурентоспроможності.
- Рефінансування існуючих зобов'язань: Перегляд умов кредитних угод та пошук більш вигідних умов на ринку, що дозволить зменшити витрати на обслуговування боргу. У 2023 році платні пасиви зросли на 17,12%, що свідчить про необхідність більш ефективного управління зобов'язаннями.
- Розробка нових фінансових продуктів: Створення і впровадження нових фінансових продуктів з конкурентними умовами, що дозволить залучити нових клієнтів і збільшити обсяг залучених коштів.

4. Розширення співпраці з міжнародними фінансовими інституціями:

Залучення іноземних інвестицій і партнерських відносин з міжнародними фінансовими установами дозволяє банку розширити свої можливості та знизити ризики.

- Залучення іноземних інвестицій: Участь у міжнародних фінансових програмах і проектах, що відкриває доступ до дешевих кредитних ресурсів і сприяє впровадженню передових технологій і практик управління.
- Участь у міжнародних програмах фінансової допомоги: Використання грантів, кредитних ліній і інших видів підтримки від

міжнародних організацій, що дозволить знизити вартість фінансування і підвищити фінансову стабільність банку.

- Стратегічні альянси: Створення стратегічних альянсів з провідними міжнародними банками та фінансовими установами для обміну досвідом, технологіями та спільного фінансування проектів.

5. Покращення управління ризиками:

Ефективне управління ризиками дозволяє знизити ймовірність збитків і забезпечити стабільність фінансових показників банку.

- Впровадження сучасних методів ризик-менеджменту: Використання передових аналітичних інструментів і моделей для оцінки та управління кредитними, ринковими та операційними ризиками.
- Створення резервів і страхових фондів: Формування резервів для покриття можливих збитків від активних операцій і створення страхових фондів для зниження ризиків, пов'язаних з непередбаченими подіями.
- Навчання персоналу: Постійне навчання та підвищення кваліфікації працівників банку в сфері управління ризиками для покращення якості прийняття рішень.

6. Підвищення прозорості та звітності:

Прозорість і висока якість звітності сприяють зростанню довіри з боку інвесторів і клієнтів, що в свою чергу підвищує фінансову стійкість банку.

- Вдосконалення системи внутрішнього контролю та аудиту: Посилення контролю за фінансовими операціями і вдосконалення процесів внутрішнього аудиту дозволить виявляти і запобігати порушенням і ризикам.
- Регулярна публікація фінансової звітності: Відповідність міжнародним стандартам фінансової звітності підвищує довіру інвесторів і дозволяє залучити додаткові фінансові ресурси.

- Впровадження прозорих політик: Розробка і впровадження прозорих політик та процедур у всіх аспектах діяльності банку для підвищення довіри з боку клієнтів і партнерів.

7. Інноваційні підходи до залучення клієнтів:

Використання сучасних технологій та інноваційних підходів дозволить банку ефективніше залучати нових клієнтів та утримувати існуючих.

- Цифрова трансформація: Впровадження цифрових банківських сервісів, мобільних додатків та онлайн-платформ для надання послуг клієнтам в режимі 24/7, що підвищить зручність та швидкість обслуговування.
- Персоналізовані пропозиції: Використання аналітичних даних для створення персоналізованих пропозицій та рекомендацій для клієнтів, що підвищить їх задоволеність та лояльність.

Оцінимо застосування нової скорингової моделі оцінки кредитоспроможності потенційних клієнтів банку.

3.2. Обґрунтування доцільності впровадження в банку скорингової системи оцінки кредитоспроможності позичальника як засобу мінімізації його кредитного ризику

У сучасній банківській сфері застосування скорингової системи оцінки кредитоспроможності є необхідним і ефективним інструментом для мінімізації кредитного ризику та оптимізації процесу формування фінансових ресурсів. Зокрема, використання скорингу дозволяє банкам швидше та ефективніше приймати рішення про видачу кредитів, зменшуючи тим самим ризик неплатоспроможності позичальників та оптимізуючи управління кредитним портфелем.

Системи кредитного скорингу є поширеним інструментом оцінки кредитоспроможності, який використовується у банківській сфері не лише в Сполучених Штатах і Західній Європі, а й у багатьох країнах світу. Основна ідея

полягає в тому, щоб на основі різноманітної інформації про клієнтів, створити модель, яка дозволить передбачити ймовірність того, що клієнт поверне кредит.

Багато банків у всьому світі успішно використовують скорингові системи для управління кредитним ризиком та оптимізації процесів кредитування. Наприклад, у США, багато банків впровадили розроблені на основі штучного інтелекту алгоритми скорингу, які дозволяють зменшити кількість неплатоспроможних кредитів та підвищити ефективність управління кредитним портфелем [10].

Кредитний скоринг, використовуючи статистичні та нестатистичні методи, аналізує інформацію про попередню кредитну історію клієнтів, їх фінансовий стан, а також різноманітні інші фактори, щоб визначити ризики та прогнозувати ймовірність повернення кредиту. Використання скорингових систем дозволяє банкам ефективніше оцінювати ризики та зменшувати можливі втрати, пов'язані з неповерненням кредиту.

У контексті кризи, деякі фахівці вбачають недоліки у використанні уніфікованих скорингових моделей, які можуть призвести до недооцінки ризиків. Тому деякі банки віддають перевагу індивідуальному підходу до оцінки кредитоспроможності кожного клієнта, а не виключно застосуванню скорингових систем.

На підставі зарубіжного досвіду можна зазначити, що скорингові моделі повинні постійно оновлюватись та адаптуватись до змін на ринку та у суспільстві. Це включає перегляд параметрів, врахованих у скорингу, та адаптацію до нових трендів. Крім того, важливо, щоб скорингові системи були гнучкими та сумісними з іншими банківськими системами, щоб забезпечити їх ефективну роботу в складних умовах ринку.

Також, важливо враховувати, що скорингові моделі мають бути прозорими та відкритими для контролю та перевірки. Це допоможе створити довіру до процесу прийняття рішень у банківській сфері та забезпечити ефективну роботу системи кредитного скорингу в цілому.

В Україні використання скорингових моделей у сфері кредитування натрапляє на деякі труднощі через обмеженість даних та економічні особливості країни. Наприклад, дослідження, які базуються лише на власних кредитних історіях, можуть надати неповну картину і викликати ризик отримання неточних результатів [3]. У зв'язку з цим, існує потреба у створенні єдиної інформаційної бази кредитних історій, яка б дозволила банкам швидше та ефективніше оцінювати кредитоспроможність клієнтів та знизити кредитний ризик.

Крім того, економічні особливості України, такі як значний рівень тіньової економіки та специфіка ведення бізнесу, ускладнюють застосування скорингу в кредитуванні. Наприклад, показники скорингу, які в інших країнах вважаються позитивними, у контексті України можуть мати протилежне значення. Так, збільшення віку позичальника чи часті зміни роботи, які в інших країнах можуть свідчити про стабільність та надійність клієнта, в Україні можуть розглядатися як негативні фактори. Такі особливості ускладнюють застосування зарубіжного досвіду в українських реаліях.

Ще однією проблемою є недосконалість баз даних про позичальників, оскільки існуючі бюро кредитних історій не завжди є ефективними. У зв'язку з цим, для об'єктивної оцінки кредитоспроможності, банкам доцільно розглядати можливість створення централізованих систем даних про позичальників.

У результаті невелика кількість банків може адекватно оцінити кредитні ризики, що може призвести до прийняття ризикованих рішень управління кредитними ризиками. Тому важливою стає реалізація заходів щодо удосконалення скорингових моделей та розвитку інфраструктури обміну інформацією між фінансовими установами.

Кредитний скоринг є одним з найважливіших інструментів управління ризиками у фінансовій сфері. Він представляє собою метод оцінки ризику кредитування конкретного позичальника, надаючи кредиторам можливість прогнозувати ймовірний сценарій взаємодії з ним [2]. Цікаво, що в різних фінансових установах один і той самий позичальник може отримати різні оцінки кредитоспроможності.

Термін "скоринг" походить від англійського слова "score", що означає "бал". Через це дану методику часто називають "бальною оцінкою". Виникнення скорингових карт пов'язане з ім'ям Девіда Дюрана, який у 1941 році вперше застосував метод класифікації клієнтів на "bad" і "good" [26]. Він визначив ключові фактори, які дозволяють оцінити ступінь кредитного ризику, та відповідні коефіцієнти, що характеризують кредитоспроможність клієнта.

Скорингова модель – це система, яка на основі історичних даних і поточних фінансових показників оцінює ймовірність виконання позичальником своїх кредитних зобов'язань. Вона враховує різні фактори, такі як кредитна історія, доходи, рівень заборгованості, соціально-демографічні характеристики тощо.

Розглянемо види скорингу:

1. Кредитний скоринг: Найпоширеніший вид скорингової моделі, який базується на кредитній історії позичальника. Використовуючи дані про попередні кредити, своєчасність платежів і рівень заборгованості, модель визначає ймовірність дефолту.

2. Поведінковий скоринг: Ця модель аналізує поточну фінансову поведінку клієнта, включаючи використання кредитних карт, оплату рахунків та інші фінансові операції. Вона допомагає банкам розуміти, як клієнт поводить себе з фінансами в реальному часі.

3. Соціально-демографічний скоринг: Модель враховує такі фактори, як вік, місце проживання, сімейний стан та рівень освіти. Хоча ці показники можуть не бути прямими індикаторами фінансової надійності, вони часто корелюють з іншими важливими факторами [9].

Скоринг дозволяє проводити експрес-аналіз кредитної заявки навіть у присутності клієнта. Під час аналізу бізнес-позик використовуються різноманітні методи кредитного скорингу – від простих формул до складних математичних моделей. За допомогою скорингових моделей фінансові установи можуть оцінити ймовірність повернення кредиту конкретним позичальником у встановлений термін. Це досягається шляхом класифікації клієнтів на надійних, ненадійних та безнадійних, базуючись на їх кредитних історіях.

Інформація для оцінки збирається через аналіз кредитних історій попередніх позичальників. На основі цього аналізу розраховують інтегральний показник, за значенням якого клієнтів ділять щодо бар'єру надійності: ті, хто має показники вище за бар'єр, вважаються надійними і отримують кредит, а ті, хто має нижчі показники, відносяться до неблагонадійних і кредит не отримують.

Впровадження системи кредитних балів допомагає значно зменшити витрати фінансових установ завдяки відбору найнадійніших клієнтів, пришвидшенню процесу надання кредитів, мінімізації кількості недобросовісних позичальників, та сегментації клієнтів для визначення оптимальних цінових рішень. Процес розробки та впровадження моделі кредитного скорингу включає персональні консультації, статистичний аналіз та перевірку даних, наданих кредитором.

Крім того, сучасні технології дозволяють використовувати машинне навчання та штучний інтелект для покращення точності скорингових моделей. Це включає аналіз великих обсягів даних та врахування нових факторів, таких як поведінкові моделі клієнтів, що дозволяє ще більш точно прогнозувати кредитні ризики [12]. В майбутньому, розвиток технологій та доступ до більш різноманітних даних продовжуватимуть покращувати точність та ефективність кредитного скорингу, роблячи його незамінним інструментом для фінансових установ.

Розробка і удосконалення скорингових моделей для кредитування надає ключові вигоди для банківської установи:

1. Зменшення кількості проблемних кредитів: Впровадження більш точної моделі оцінки платоспроможності може допомогти уникнути видачі кредитів особам, які не можуть їх відшкодувати. Це знижує ризик неповернення кредитів та зменшує кількість проблемних активів у балансі банку.
2. Збільшення ефективності роботи з кредитним портфелем: Скорингова модель може допомогти ідентифікувати потенційно ризикованих клієнтів ще на етапі їх залучення. Це дозволяє банку зосередити свої ресурси на

найбільш перспективних клієнтах та зменшити час, витрачений на адміністративні процеси.

3. Покращення репутації банку: Більш точна модель ризик-менеджменту може сприяти покращенню репутації банку серед інвесторів та клієнтів, оскільки вона свідчить про його здатність ефективно управляти ризиками та зберігати фінансову стабільність.
4. Збільшення доходів: Зменшення кількості проблемних кредитів дозволяє банку витрачати менше коштів на відшкодування втрат та розширювати свій кредитний портфель з більш низькими ризиками.

Пропонуємо провести розрахунок інвестиційних витрат на проект в табл.

3.1. Таким чином отримуємо, що значна частина коштів йде на початкову розробку моделі. Якісний етап на початку є фундаментом в подальшій роботі з нею та коректному прогнозуванню.

Таблиця 3.1.

Інвестиційний кошторис витрат на впровадження проекту

№	Склад витрат	Вартість, грн
1	2	3
Початкова розробка моделі		
1	Найм експертів у сфері скорингу та аналітики	600 000
2	Придбання програмного забезпечення для аналізу та обробки даних	350 000
3	Навчання персоналу з використання нової скорингової моделі	150 000
4	Розробка та імплементація спеціалізованого програмного функціоналу	490 000
5	Аудит та тестування ефективності нової скорингової системи	160 000
Оптимізація скорингової моделі		

Продовження табл. 3.1.

1	2	3
1	Найм консультантів із скорингу та ризик-менеджменту	450 000
2	Впровадження аналітичних інструментів для підвищення точності моделі	200 000
3	Технічна підтримка та обслуговування скорингової системи	100 000
4	Проведення тренінгів для персоналу щодо використання оновленої скорингової системи	100 000
Загальні інвестиційні витрати		2 600 000

Джерело: розраховано і складено автором.

Практика зарубіжних банків показує, що процентний дохід банківської установи може зростати завдяки впровадженню заходів, спрямованих на зменшення витрат, пов'язаних з виплатою втрат через неповернені кредити. Виходячи з цього, можна припустити, що процентний дохід збільшиться на 0,5% внаслідок реалізації даного проекту. Для його прорахунку використаємо дані за 2023 рік. Розрахунки процентного доходу, витрат на проект, податку на прибуток, а також чистого прибутку Банку від впровадження проекту представлені в табл. 3.2.

Таблиця 3.2.

Розрахунок основних фінансово-економічних показників АТ «Ідея Банк» від впровадження проекту

Показник	Розрахунок
1	2
Приріст процентного доходу від впровадження проекту (ПД)	$\begin{aligned} \text{ПД} &= 1\,880\,269 \text{ тис. грн.} \times 0,5\% \\ &= 9\,401 \text{ тис. грн.} \end{aligned}$

Продовження табл. 3.2.

<i>1</i>	<i>2</i>
Поточні витрати на проект (ПВ)	$PВ = 1\,400$ тис. грн.
Прибуток до оподаткування ($P_{\text{до опод.}}$)	$P_{\text{до опод.}} = 9\,401$ тис. грн. – $1\,400$ тис. грн. $= 8\,001$ тис. грн.
Податок на прибуток (ПП)	18%
Чистий прибуток від впровадження проекту (ЧП)	$ЧП = 8\,001$ тис. грн – 18% $= 6\,560$ тис. грн
Амортизаційні відрахування по проекту (АВ)	$АВ = 350$ тис. грн./2 роки $= 175$ тис. грн.

Джерело: розраховано і складено автором

Таким чином отримуємо, що чистий прибуток від впровадження даного проекту становитиме 6 560 тис. грн. Плановий час імплементації проекту становить 2 роки. Варто зазначити, що даний період закладено з урахуванням зовнішніх факторів, таких як війна, інфляція та інші зовнішні шоки. Отже, розглянемо зведені дані по оцінці головних показників проекту в табл. 3.3.

Окрім цього, визначимо ставку дисконту — це процентна ставка, яка використовується для приведення майбутніх грошових потоків проекту до їхньої теперішньої вартості. Вона відіграє ключову роль у фінансовому аналізі інвестиційних проектів, дозволяючи оцінити їхню доцільність та потенційну прибутковість. Станом на травень 2024 року облікова ставка Національного банку України становить 14.5%. Це значення було встановлене після зниження з попередніх 15% у березні 2024 року. Це рішення було прийняте на підставі зниження інфляції, стабільних умов на валютному ринку та позитивних перспектив щодо отримання зовнішньої фінансової допомоги.

Таблиця 3.3.

Зведені дані для розрахунку ефективності проекту для АТ «Ідея-Банку»

Показник	Значення показника
Інвестиції, тис. грн	2 600
Чистий грошовий потік, тис. грн	6 735
Амортизаційні відрахування, тис. грн	175
Чистий додатковий прибуток, тис. грн	6 560
Ставка дисконту, %	14,5
Тривалість життєвого циклу проекту, роки	2

Джерело: розраховано і складено автором

На базі даних з табл. 3.4 розрахуємо дисконтований грошовий потік для подальших розрахунків.

Таблиця 3.4.

Розрахунок дисконтованого грошового потоку по проекту, що пропонується для АТ «Ідея-Банку»

Метрика	2024	2025	Разом
Інвестиції	-2 600	0	-2 600
Чистий грошовий потік з амортизацією	6 735	6 735	13 470
Дисконтований чистий грошовий потік	5 695	5 017	10 713

Джерело: розраховано і складено автором

Аби оцінити ефективність інвестиційного проекту з метою мінімізації кредитного ризику АТ «Ідея Банк», необхідно проаналізувати величину чистого грошового потоку. Для цього використаємо такі показники, як чистий приведений дохід (NPV), індекс дохідності (PI) та термін окупності проекту (PBP).

З метою впровадження нової моделі скорингу в процесі оцінки позичальника проведемо оцінку ефективності цього інвестиційного проекту. Проект спрямований на покращення процесу оцінки клієнтів, що, в свою чергу, може сприяти збільшенню доходів та зниженню витрат на невиплачені кредити.

Ключові показники для оцінки проекту:

1. Чистий приведений дохід (NPV) - це різниця між сумою дисконтованих грошових потоків і первісними інвестиціями. Додатня величина NPV вказує на те, що проект є вигідним і може принести значний дохід банку.
2. Індекс дохідності (PI) - показник, що визначає відношення дисконтованих доходів до інвестицій. Якщо PI більше одиниці, проект вважається рентабельним.
3. Термін окупності (PBP) - період, протягом якого інвестиції окупаються за рахунок чистих грошових потоків. Чим коротший цей термін, тим швидше банк зможе повернути свої інвестиції та почати отримувати прибуток.

Таблиця 3.5.

Оцінка ефективності впровадження проекту нової скорингової моделі АТ «Ідея Банк» на період 2024-2025 роки

Метрика	Розрахунок показника
Чистий приведений дохід (NPV)	$NPV = 10\,713 \text{ тис. грн} - 2\,600 \text{ тис. грн} = 8\,113 \text{ тис. грн}$
Індекс дохідності інвестицій (PI)	$PI = \frac{10\,713 \text{ тис. грн}}{2\,600 \text{ тис. грн}} = 4,12$
Термін окупності (PBP)	$PBP = \frac{2\,600 \text{ тис. грн}}{10\,713 \text{ тис. грн}/2} = 0,5 \text{ періоду}$

Джерело: розраховано і складено автором. Перерахувати згідно з новими даними

Чистий приведений дохід (NPV) становить 8 113 тис. грн, що розраховується як різниця між сумою дисконтованих грошових потоків (10 713 тис. грн) та початковими інвестиціями (2 600 тис. грн). Позитивне значення NPV свідчить про те, що проект генерує значний додатковий дохід понад початкові інвестиції,

що вказує на його високу прибутковість. Важливо відзначити, що позитивний NPV також знижує ризик фінансових втрат, що є критичним аспектом у сучасних економічних умовах.

Індекс дохідності інвестицій (PI) визначається як відношення дисконтованих грошових потоків до початкових інвестицій. У нашому випадку, PI дорівнює 4,12, що означає, що кожна гривня, вкладена в проект, приносить 4,12 грн доходу. Це свідчить про високу ефективність інвестицій. Високий індекс дохідності також може свідчити про значні потенційні вигоди для акціонерів банку, що може підвищити їх довіру та сприяти залученню додаткових інвестицій у майбутньому.

Термін окупності (PBP) обчислюється як частка від ділення початкових інвестицій на середньорічну величину дисконтованого грошового потоку. Термін окупності для даного проекту становить 0,5 періоду. Це означає, що вкладені інвестиції повернуться через рік, після чого проект почне приносити приріст капіталу. Швидка окупність є важливим показником, оскільки дозволяє банку швидко повернути вкладені кошти і мінімізувати ризики, пов'язані з довгостроковими інвестиціями. Крім того, короткий термін окупності підвищує ліквідність банку та дозволяє швидше реінвестувати кошти у нові проекти.

Додатково слід врахувати стратегічні переваги впровадження нової скорингової моделі. Поліпшення точності оцінки кредитоспроможності клієнтів дозволить знизити рівень кредитних ризиків і підвищити якість кредитного портфеля банку. Це, в свою чергу, може сприяти зниженню рівня простроченої заборгованості та збільшенню обсягів кредитування без додаткових ризиків. Більш точні скорингові моделі також можуть покращити клієнтський досвід, зменшивши час на ухвалення рішень щодо кредитів і підвищивши рівень задоволеності клієнтів.

Таким чином, на основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що проект впровадження нової скорингової моделі в АТ «Ідея Банк» є економічно обґрунтованим і доцільним для реалізації. Проект забезпечує високу прибутковість, ефективність та швидку окупність, що є вагомими аргументами

на користь його впровадження. Додаткові стратегічні переваги включають зниження кредитних ризиків, покращення якості кредитного портфеля та підвищення рівня задоволеності клієнтів, що сприятиме довгостроковому успіху банку.

3.3. Оцінка впливу визначеної пропозиції на фінансовий стан банку

В сучасних умовах динамічного розвитку фінансових ринків та жорсткої конкуренції на банківському секторі, впровадження нових технологій та інноваційних рішень є ключовим чинником підвищення ефективності та конкурентоспроможності банків. Одним із таких рішень є впровадження нової скорингової моделі, яка має значний потенціал для покращення фінансових показників банку.

Нова скорингова модель дозволяє значно підвищити точність оцінки кредитоспроможності клієнтів, що сприяє зниженню кредитних ризиків та підвищенню якості кредитного портфеля. Це, в свою чергу, зменшує рівень простроченої заборгованості, покращує фінансову стійкість банку та сприяє зростанню прибутковості. Впровадження такої моделі також може оптимізувати процес ухвалення рішень щодо кредитування, що знижує операційні витрати та підвищує швидкість обслуговування клієнтів.

Крім того, поліпшення якості аналізу кредитних ризиків дозволяє банку ефективніше використовувати капітал, збільшуючи обсяги кредитування без значного зростання ризиків. Це сприяє збільшенню доходів від процентних операцій та загальної рентабельності банку.

Запропонований проект для АТ «Ідея Банк» впливає на показники господарської діяльності та фінансові результати банку, а також на ефективність формування і використання ресурсів установи. Тому важливо проаналізувати, як запропонований захід вплине на показники банку у цьому пункті кваліфікаційного дослідження.

Зміна фінансових показників банку внаслідок впровадження проекту являє собою відображення динаміки показників до та після реалізації заходу, проекту або програми. Впровадження нової моделі скорингу загалом передбачає покращення фінансових результатів діяльності підприємства, що дозволить збільшити чистий прибуток та підвищити ефективність формування фінансових ресурсів, зменшуючи ризики виникнення додаткових витрат.

Отже, продемонструємо вплив запропонованого проекту на показники фінансові результати АТ «Ідея Банк».

Таблиця 3.6

Вплив від впровадження запропонованого проекту – розробки нової скорингової моделі – на фінансово-економічні показники АТ "Ідея Банк",

млрд грн

Показник	2023	після впровадження	Відносне відхилення
Чистий процентний дохід	1,880	1,889	0,50%
Активи	6,231	6,287	0,90%
Кредитний портфель	3,910	3,796	-2,91%
Депозити	4,040	4,040	0,00%
Власний капітал	1,730	1,756	1,16%
Чистий прибуток	0,410	0,418	1,17%
Доходи	1,750	1,782	1,83%
Витрати	1,310	1,299	-0,84%

Джерело: розраховано і складено автором.

Прогнозується, що чистий процентний дохід зросте на 0,5% і в абсолютному вимірі досягне значення 1,889 млрд грн. Проведені розрахунки показують, що активи банку у 2023 році становили 6,29, що на 0,9% більше, ніж у попередньому році. Це свідчить про зростання обсягу активів банку після впровадження проекту. Кредитний портфель зменшився з 3,91 до 3,79, що на 2,9% менше. Це може свідчити про позитивний вплив проекту на зниження кредитного портфеля та збільшення кредитування клієнтів.

Депозити залишилися на тому ж самому рівні, що свідчить про стабільність цього показника після впровадження проекту. Власний капітал зріс на 1,16%. Це може свідчити про збереження стабільності фінансового стану банку після реалізації проекту.

Чистий прибуток зріс на 3,17%, що свідчить про позитивний вплив проекту на фінансові результати банку. Доходи також зросли на 1,83%, що може свідчити про зростання прибутковості діяльності банку після впровадження проекту.

Наслідком впровадження проекту було зменшення витрат на 0,84%. Це може свідчити про позитивний вплив проекту на ефективність управління витратами банку та зменшення оперативних витрат.

Отже, результати аналізу показують, що впровадження проекту позитивно позначилося на фінансових показниках банку, збільшивши прибуток та доходи, а також зменшивши витрати, що підсилює ефективність його діяльності.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі було розглянуто шляхи покращення економіко-правового забезпечення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві АТ «Ідея Банк». Аналіз виявив кілька ключових напрямків, які сприятимуть оптимізації цих процесів.

По-перше, було визначено резерви щодо оптимізації процесу формування і використання фінансових ресурсів банку. Зокрема, рекомендовано зосередитися на підвищенні ефективності управління активами та пасивами, оптимізації структури капіталу, а також на диверсифікації джерел фінансування. Такі заходи дозволять зменшити фінансові ризики та підвищити фінансову стабільність банку.

По-друге, обґрунтовано доцільність впровадження в банку скорингової системи оцінки кредитоспроможності позичальника як засобу мінімізації кредитного ризику. Використання скорингових моделей дозволить більш точно

оцінювати кредитоспроможність клієнтів, знижуючи ймовірність неповернення кредитів і тим самим підвищуючи якість кредитного портфеля банку.

По-третє, проведено оцінку впливу визначеної пропозиції на фінансовий стан банку. Впровадження скорингової системи, разом з іншими запропонованими заходами, сприятиме зниженню рівня проблемних кредитів, покращенню показників рентабельності та підвищенню загальної фінансової стійкості АТ «Ідея Банк». Це дозволить банку більш ефективно використовувати свої фінансові ресурси, забезпечуючи зростання прибутковості та зміцнення ринкових позицій.

Таким чином, запропоновані заходи щодо покращення економіко-правового забезпечення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві АТ «Ідея Банк» є обґрунтованими та здатними позитивно вплинути на його фінансовий стан. Впровадження цих заходів сприятиме підвищенню ефективності банку, зміцненню його фінансової стійкості та конкурентоспроможності на ринку.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Процес формування та використання фінансових ресурсів є одним з найважливіших аспектів діяльності будь-якого підприємства, адже саме від нього залежить його фінансова стійкість, платоспроможність та конкурентоспроможність на ринку. У цій роботі було комплексно досліджено теоретичні та практичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів на прикладі АТ «Ідея Банк».

У першому розділі було детально розглянуто концептуальні засади економіко-правового забезпечення процесу формування і використання фінансових ресурсів підприємством. Цей аналіз є фундаментальним для розуміння ключових механізмів, які впливають на фінансову стабільність та ефективність діяльності підприємства.

Процес формування фінансових ресурсів є складним і багатограним, включаючи залучення капіталу з різних джерел, таких як власні та позикові кошти. Власні кошти включають внески акціонерів або власників, накопичений прибуток, реінвестований у бізнес, а також амортизаційні відрахування. Позикові кошти охоплюють банківські кредити, облігаційні позики та інші види боргових зобов'язань. Важливою складовою процесу є оптимізація структури капіталу, тобто співвідношення власного і позикового капіталу, для забезпечення фінансової стійкості та ліквідності підприємства.

Ефективне управління фінансовими ресурсами передбачає їх раціональний розподіл на операційні та інвестиційні потреби. Це сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства, максимізації його вартості та підвищенню конкурентоспроможності.

Інтенсивність формування фінансових ресурсів залежить від низки внутрішніх та зовнішніх чинників. Внутрішні чинники включають фінансовий стан підприємства, його капітальну структуру та стратегію розвитку. Здоровий фінансовий стан забезпечує стабільність і надійність підприємства, дозволяє залучати додаткові ресурси на вигідних умовах. Капітальна структура визначає,

як підприємство фінансує свою діяльність, і впливає на його фінансову стійкість та ризикованість. Стратегія розвитку визначає напрямки та пріоритети використання фінансових ресурсів, спрямовані на досягнення довгострокових цілей.

Правове регулювання відіграє ключову роль у забезпеченні прозорості та підзвітності процесу формування і використання фінансових ресурсів. Нормативно-правові акти встановлюють правила та процедури, що регулюють фінансові операції підприємств. Податкове законодавство визначає порядок оподаткування доходів та витрат підприємства, що впливає на його фінансові результати. Регулювання ринку цінних паперів забезпечує правові умови для залучення капіталу через емісію акцій та облігацій, а також захист прав інвесторів. Законодавство щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності встановлює стандарти ведення обліку та підготовки фінансової звітності, забезпечуючи її достовірність і прозорість.

Таким чином, успішне формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві залежить від інтегрованого підходу, що включає врахування економічних чинників та правових норм. Це дозволяє забезпечити фінансову стійкість підприємства, підвищити його ефективність та конкурентоспроможність на ринку. Враховуючи всі аспекти процесу, підприємство може більш ефективно планувати та реалізовувати свою фінансову стратегію, досягати поставлених цілей та адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

У другому розділі було проведено комплексний аналіз господарської діяльності АТ «Ідея Банк» та його фінансових ресурсів, що дозволило зробити висновки про поточний стан і динаміку розвитку банку.

Загальна характеристика АТ «Ідея Банк» свідчить про його стабільне функціонування на фінансовому ринку України. Основні фінансово-економічні показники банку демонструють позитивну динаміку розвитку, що вказує на стійке фінансове становище банку та його здатність ефективно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та партнерами. Стабільність банку на ринку

забезпечується його ефективним управлінням фінансовими ресурсами та оптимізацією процесів.

Аналіз фінансового стану АТ «Ідея Банк» показав, що банк має високу ліквідність та достатній рівень капіталізації, що є важливими показниками його фінансової стійкості. Висока ліквідність банку свідчить про його здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед клієнтами, що підвищує довіру до банку і сприяє залученню нових клієнтів. Достатній рівень капіталізації забезпечує банку резерви для покриття потенційних збитків і підтримки стійкості в умовах економічної нестабільності.

Оцінка показників рентабельності, ділової активності та платоспроможності вказує на ефективність управління фінансовими ресурсами банку. Показники рентабельності, такі як рентабельність активів (ROA) та рентабельність капіталу (ROE), свідчать про здатність банку генерувати прибуток з наявних ресурсів. Рентабельність активів зростала протягом трьох років: з 6,00% у 2021 році до 7,20% у 2023 році. Рентабельність капіталу також показала зростання: з 15,00% у 2021 році до 18,95% у 2023 році. Високі показники ділової активності вказують на ефективність використання активів банку у фінансових операціях, що сприяє збільшенню доходів. Платоспроможність банку підтверджує його здатність виконувати фінансові зобов'язання перед контрагентами і клієнтами.

Процес формування фінансових ресурсів на підприємстві здійснюється за рахунок власного капіталу, залучення депозитів клієнтів та інших позикових коштів. Власний капітал банку складається з акціонерного капіталу та нерозподіленого прибутку, який реінвестується в розвиток банку. Залучення депозитів клієнтів є основним джерелом позикових коштів, що забезпечує банку стабільне фінансування для проведення кредитних операцій. Важливим аспектом є диверсифікація джерел фінансування, що дозволяє знизити фінансові ризики та забезпечити стабільність діяльності банку. Диверсифікація включає залучення коштів з різних джерел, таких як міжбанківські кредити, випуск облігацій, залучення міжнародних фінансових інституцій.

Ефективність використання фінансових ресурсів оцінюється за допомогою показників рентабельності активів та капіталу, що свідчить про здатність банку генерувати прибуток з наявних ресурсів. Коефіцієнт використання платних пасивів у 2023 році підвищився на 0,08 (або на 9,52%) у порівнянні з 2022 роком, що вказує на покращення ефективності. Аналогічна тенденція для коефіцієнта використання зобов'язань. Аналіз показав, що АТ «Ідея Банк» ефективно використовує свої фінансові ресурси, що позитивно впливає на його конкурентоспроможність та фінансові результати. Високі показники рентабельності вказують на здатність банку оптимально розподіляти ресурси та мінімізувати витрати, що сприяє збільшенню прибутковості.

Разом з тим, аналіз динаміки зобов'язань і власного капіталу банку виявив певну нестабільність, яка вимагає подальшого моніторингу та аналізу для забезпечення стабільного фінансового стану. Зобов'язання банку, такі як депозити клієнтів і позикові кошти, можуть змінюватися під впливом ринкових умов, що вимагає від банку гнучкості і готовності до швидкої адаптації. Власний капітал також може зазнавати змін в залежності від прибутковості банку та його політики щодо виплати дивідендів.

Правове регулювання процесу формування і використання фінансових ресурсів АТ «Ідея Банк» відповідає чинному законодавству України та міжнародним стандартам. Банк дотримується вимог щодо фінансової звітності, податкового законодавства та регулювання ринку цінних паперів, що забезпечує прозорість та підзвітність його діяльності. Відповідність правовим нормам і стандартам сприяє зміцненню довіри клієнтів і партнерів до банку, а також забезпечує його стійкість в умовах змінного правового середовища.

Таким чином, аналіз господарської діяльності та фінансових ресурсів АТ «Ідея Банк» свідчить про його стабільний розвиток та ефективне управління фінансовими ресурсами. Банк демонструє зростання активів і кредитного портфеля, що свідчить про його здатність розширювати свою діяльність і залучати нових клієнтів. Однак, нестабільність у динаміці зобов'язань і власного капіталу вимагає подальшого моніторингу для забезпечення стабільного

фінансового стану. В цілому, АТ «Ідея Банк» має добрі перспективи для подальшого розвитку завдяки своєму ефективному управлінню фінансовими ресурсами та дотриманню правових норм.

У третьому розділі було розглянуто шляхи покращення економіко-правового забезпечення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві АТ «Ідея Банк», зокрема впровадження нової скорингової моделі для оцінки кредитоспроможності позичальників. Аналіз продемонстрував кілька ключових напрямків, які сприятимуть оптимізації цих процесів.

По-перше, визначено резерви щодо оптимізації процесу формування і використання фінансових ресурсів банку. Рекомендується зосередитися на підвищенні ефективності управління активами та пасивами, оптимізації структури капіталу, а також диверсифікації джерел фінансування. Такі заходи дозволять зменшити фінансові ризики та підвищити фінансову стабільність банку. Диверсифікація джерел фінансування є важливим аспектом, що забезпечить стабільність діяльності банку навіть в умовах економічної нестабільності.

По-друге, обґрунтовано доцільність впровадження скорингової системи оцінки кредитоспроможності позичальника як засобу мінімізації кредитного ризику. Використання скорингових моделей дозволить більш точно оцінювати кредитоспроможність клієнтів, знижуючи ймовірність неповернення кредитів і тим самим підвищуючи якість кредитного портфеля банку. Згідно з практикою зарубіжних банків, процентний дохід банківської установи може зростати завдяки впровадженню заходів, спрямованих на зменшення витрат, пов'язаних з виплатою втрат через неповернені кредити. У випадку АТ «Ідея Банк», процентний дохід може збільшитися на 0,5% внаслідок реалізації даного проекту.

Для розрахунків було використано дані за 2023 рік, що показали, що чистий прибуток від впровадження проекту становитиме 6 560 тис. грн. Плановий час імплементації проекту становить 2 роки, враховуючи зовнішні фактори, такі як війна, інфляція та інші зовнішні шоки. Зведені дані по оцінці головних показників проекту представлені у табл. 3.3.

Щоб оцінити ефективність інвестиційного проекту, визначено ставку дисконту, яка станом на травень 2024 року становить 14.5% (облікова ставка Національного банку України). Використання ставки дисконту дозволяє оцінити доцільність та потенційну прибутковість проекту, враховуючи майбутні грошові потоки.

Аналіз показників, таких як чистий приведений дохід (NPV), індекс дохідності (PI) та термін окупності проекту (PBP), продемонстрував наступне:

- Чистий приведений дохід (NPV) становить 8 тис. грн. Це позитивне значення свідчить про те, що проект генерує значний додатковий дохід понад початкові інвестиції, що вказує на його високу прибутковість.
- Індекс дохідності інвестицій (PI) дорівнює 4,12, що означає, що кожна гривня, вкладена в проект, приносить 4,12 грн доходу. Це свідчить про високу ефективність інвестицій.
- Термін окупності (PBP) становить 0,5 періоду. Це означає, що вкладені інвестиції повернуться вже за рік, після чого проект почне приносити приріст капіталу.

Крім того, стратегічні переваги впровадження нової скорингової моделі включають зниження рівня кредитних ризиків, підвищення якості кредитного портфеля та поліпшення клієнтського досвіду. Впровадження такої моделі дозволить банку зменшити рівень простроченої заборгованості, знизити операційні витрати та підвищити швидкість ухвалення рішень щодо кредитів.

Практика зарубіжних банків свідчить, що процентний дохід може зрости на 3% завдяки реалізації даного проекту. Це дозволить АТ «Ідея Банк» збільшити чистий прибуток і підвищити ефективність формування фінансових ресурсів. Прогнозується, що чистий процентний дохід досягне 1,889 млрд грн, що є суттєвим показником зростання.

Проведені розрахунки також показали, що активи банку у 2023 році зросли на 0,9%, а кредитний портфель знизився на 2,9%. Це свідчить про позитивний вплив проекту на збільшення кредитування клієнтів. Власний капітал зріс на 1,16%, що свідчить про збереження стабільності фінансового стану банку.

Чистий прибуток банку зріс на 3,17%, а доходи — на 1,83%. Це свідчить про зростання прибутковості діяльності банку після впровадження проекту. Витрати зменшилися на 0,84%, що вказує на підвищення ефективності управління витратами банку.

Таким чином, впровадження нової скорингової моделі є економічно обґрунтованим і доцільним для реалізації. Проект забезпечує високу прибутковість, ефективність та швидку окупність, а також додаткові стратегічні переваги, що сприятимуть довгостроковому успіху банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреева Т. Є., Бутенко О. П., Гненна Є. В. Здійснення оцінки ефективності праці персоналу в банківській сфері. Економіка. Управління. Інновації. Серія: Економічні науки. 2013. № 2.
2. Аптекарь С. С. Проблеми і перспективи сучасних методик бізнесаналізу в оцінці кредитоспроможності позичальників / С. С. Аптекарь, К. А. Скомаровська. Проблеми економіки. 2013. № 3. С. 265.
3. Береславська О. І., Пернарівський О. В. Аналіз ризику та оцінка ефективності кредитних портфелів банків України. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2018. № 9(37).
4. Бірюков О. М. Розвиток концепції законодавства про банкрутство в Україні на зламі віків. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2012. №. 105 (1). С. 15-21.
5. Близнюк О. П., Горпинченко А. П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства. Вісник Міжнародного слов'янського університету. Сер.: Економічні науки. 2012. №. 15, № 2. С. 52-58.
6. Бойчук Р. П. Деякі проблеми модернізації інвестиційного законодавства України на сучасному етапі. Закон. 2009. №. 4. С. 62-70.
7. Болотова А. А. ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА: ПОГЛЯД МОЛОДІ. С. 56.
8. Борисов І. В. Правове регулювання ринків фінансових послуг. Форум права. 2015. №. 2. С. 10–15.
9. Бурий К. П. Скорингові системи як інструмент протидії фінансовим ризикам банків при кредитуванні. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2012. №. 8 (1). С. 109-113.

10. Бучко І. Є. Скоринг як метод зниження кредитного ризику банку. Вісник університету банківської справи Національного банку України. 2013. № 2. С. 178-182.
11. Войнаренко М. П., Пономарьова Н. А. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури. 2010.
12. Волик Н. Г. Скоринг як експертний метод оцінювання кредитного ризику комерційного банку при споживчому кредитуванні. Вісник Запорізького національного університету: Економічні науки. Запоріжжя: ЗНУ. 2008. Т. 1. С. 40-44.
13. Галачинська Т., Рзаєва Т. Г., Рзаєв Г. І. Фінансові ресурси підприємства: теоретичні підходи та напрями аналізу. 2020. С. 16
14. Георгіаді Н., Голяк А. ОПТИМІЗАЦІЯ РЕСУРСНИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ МЕРЕЖЕВОЇ ТОРГІВЛІ: НАПРЯМИ ТА ПРИНЦИПИ. Наукові інновації та передові технології. 2024. № 5 (33). С. 45
15. Гнип Н. О. Оцінка ефективності використання ресурсів АТ «Мегабанк» / Н. О. Гнип, Є. Р. Мінюкова. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2020. № 25. С. 353-361.
16. Горбань А. П. Управління фінансовими ресурсами підприємства. Культура народів Причорномор'я. 2008.
17. Господарський кодекс України від 15 січня 2003 р. № 436-IV (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18-22. С. 708-799.
18. Дискіна А. А. Кадровий потенціал – важливий чинник економічного розвитку підприємства. Інтелект ХХІ. 2018. № 2. С. 67-71.
19. Дідур С. В. Управління формуванням фінансових ресурсів малого бізнесу. 2018. С. 10
20. Дудник О. В. Інвестиційні стратегії підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу аграрних підприємств. 2016. – С. 33-34.

21. Задирака Н. Ю., Берднікова К. В. Шляхи становлення антикорупційного законодавства в Україні. Форум права. 2012. №. 2. С. 274-277.
22. Закон України "Про акціонерні товариства" № 2465-IX. Відомості Верховної Ради України. 2023. № 18-19. С. 81.
23. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2740-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 5-6. С. 30.
24. Закон України «Про господарські товариства» № 2275-VII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 49. С. 682.
25. Кадацька А. М. Сутність власного капіталу підприємства. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2014. №. 4. С. 153-156.
26. Камінський А. Б., Писанець К. К. Скорингові технології в кредитному ризик-менеджменті. Бізнес Інформ. 2012. №. 4. С. 197-201.
27. Канцір І. А. Державне регулювання фінансової системи України. Технологический аудит и резервы производства. 2014. Т. 2. №. 2 (16). С. 58-64.
28. Ключко Л. А. и др. Оподаткування банківської діяльності в Україні та основні напрями його вдосконалення. Financial and credit activity problems of theory and practice. 2012. Т. 1. №. 12.
29. Козик В. В., Ємельянов О. Ю., Петрушка Т. О. Інвестиційно-інноваційний механізм забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств. Проблеми економіки. 2014. №. 1. С. 52-58.
30. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Економіка. 2013. №. 2. С. 140-148.
31. Лилик І. Б. Формування та використання фінансових ресурсів підприємства. 2022.
32. Луців В. Р. Діяльність великих фінансових компаній на українському ринку та розвиток механізму їх регулювання : дис. 2020. С. 30.

33. Матвійчук В. І., Матушевський О. В. Формування фінансової безпеки суб'єкта господарювання в умовах воєнного стану. Економіка і організація управління. 2024. С. 118-131.
34. Настрадін В. В. Формування та використання фінансових ресурсів підприємства. секція 1. Економічні науки. 2017. С. 39.
35. Нестеренко А. С. Правові засади формування та використання місцевих фінансових ресурсів в Україні. АС Нестеренко–Одеса: Юрид. літ-ра. 2006.
36. Орехова К. В., Костюков О. А. Сутність власних фінансових ресурсів банку та особливості їх формування в Україні. 2019. С. 66.
37. Офіційний сайт АТ «Ідея Банк». URL: <https://ideabank.ua/uk> (дата звернення: 28.05.2024).
38. Павленко О. П., Семиліт І. В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємств: фактори впливу, оцінка та джерела фінансування. Молодий вчений. 2016. № 7. С. 113-116.
39. Полінкевич О. М., Коноваленко П. В. Управління формуванням фінансових ресурсів підприємства. Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. 2014. № 11 (1). С. 178-183.
40. Процик Я. І. Управління прибутком комерційного банку в сучасних умовах. Дніпровський держ. аграр.-екон. ун-т, Ф-т менеджменту і маркетингу, Каф. менеджменту і права. Дніпро, 2023. с. 40-43.
41. Ткаченко І. П. Фінансові ресурси підприємств: управління ефективністю формування та використання. Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 19. С. 46-52.
42. Ткаченко Н. М. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Вестник экономической науки Украины. 2020. № 2 (39). С. 196-200.
43. Ткачук Л. М., Венда Ч. Теоретико-методологічні аспекти управління дебіторською заборгованістю підприємства. Innovation and Sustainability. № 1: 84–90. 2023.
44. Цал-Цалко Ю. С., Мороз Ю. Ю., Мельник Т. Ю. Облік, статистика, аналіз та аудит в системі контролювання фінансових результатів підприємства. 2016.

45. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-XV (зі змінами та доповненнями). Відомості Верховної Ради України. 2003. № 11-12. С. 146-745.
46. Чобіток В. І., Зайцева І. С. Управління фінансовою діяльністю підприємства: теоретичні аспекти. Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. Серія: Економіка. 2013. №. 14, Вип. 266. С. 303-310.
47. Чухно Р. Ю., Захаркіна С. А. Транспарентність фінансових відносин як інструмент забезпечення ефективної діяльності підприємств / Сумський державний університет. 2023. С. 20.
48. Шкробот М. В. Лізинг як інструмент інвестування в інноваційний розвиток підприємства. Ефективна економіка. 2012. №. 3. С. 5
49. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. №. 20 (3). С. 174-177.
50. Damodaran A. Investment valuation: Tools and techniques for determining the value of any asset. John Wiley & Sons .2012. Т. 666.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Баланс АТ «Ідея Банк» на 31 грудня 2023 року

АТ «ІДЕЯ БАНК»
Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року

**ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
(БАЛАНС) НА 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ**

(тис. грн)

Найменування статті	Примітки	2023 рік	2022 рік
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	1,443,184	817,162
Кредити та аванси клієнтам	7	3,916,122	2,959,006
Інвестиції в цінні папери	8	111,565	185,771
Інвестиційна нерухомість	9	6,950	6,824
Поточні податкові активи		-	7,940
Відстрочені податкові активи		233,905	159,508
Нематеріальні активи	10	110,167	99,772
Основні засоби	11	159,709	151,889
Інші фінансові активи	12	224,962	157,999
Інші нефінансові активи	13	24,065	21,641
Непоточні активи, класифіковані як утримувані для продажу	14	20	20
Загальна сума активів		6,230,649	4,567,532
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	15	-	4,956
Кошти клієнтів	16	4,206,950	3,592,110
Забезпечення	17	111,930	62,059
Інші фінансові зобов'язання	18	138,524	83,989
Інші нефінансові зобов'язання	19	12,199	10,939
Поточні податкові зобов'язання		435,024	-
Загальна сума зобов'язань		4,904,627	3,754,053
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	21	323,073	323,073
Емісійні різниці	21	196,641	196,641
Резерви та інші фонди банку	22	266,962	916,598
Інші резерви	22	25,139	25,971
Нерозподілений прибуток/(накопичений збиток)	22	514,207	(648,804)
Загальна сума власного капіталу		1,326,022	813,479
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		6,230,649	4,567,532

Затверджено до випуску Правлінням та підписано 09 квітня 2024 року

Михайло ВЛАСЕНКО
Голова Правління

Наталія РОМАНЮК
Головний бухгалтер

Підготувала: Т.Лимарчук
Начальник Управління звітності
тел.: (032) 235-09-20

ДОДАТОК Б

Звіт про прибутки і збитки та інший сукупний дохід АТ «Ідея Банк» за 2023 рік

АТ «ІДЕЯ БАНК»
Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД (Звіт про фінансові результати) за 2023 рік

(тис. грн)

Найменування статті	Примітки	2023 рік	2022 рік
Процентні доходи, розраховані з використанням методу ефективного відсотка	24	2,301,188	2,594,898
Комісійні доходи	25	212,897	174,590
Інші доходи	26	-	700
Дохід від звичайної діяльності		2,514,085	2,770,188
Процентні витрати	24	(420,919)	(334,015)
Комісійні витрати	25	(106,718)	(100,365)
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		29,106	49,798
Чистий збиток від переоцінки іноземної валюти		(633)	(3,286)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9		(401,065)	(2,581,523)
Інші прибутки (збитки)	27	17,780	16,841
Витрати на виплати працівникам	28	(451,307)	(351,620)
Амортизаційні витрати	28	(80,454)	(75,589)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(218,144)	(184,464)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності) для нефінансових активів		(1,388)	301
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		880,343	(793,734)
Прибуток від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю	29	45,131	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування		925,474	(793,734)
Витрати на сплату податку на прибуток	30	(414,164)	144,098
Прибуток/(збиток) за рік		511,310	(649,636)
Інший сукупний дохід:		-	-
Усього сукупного доходу/(збитку)		511,310	(649,636)
Прибуток/(збиток) на акцію:			
Загальна сума базового та розбавленого прибутку (збитку) на акцію	31	1,58	(2,01)

Затверджено до випуску Правлінням та підписано 09 квітня 2024 року

Михайло ВЛАСЕНКО
Голова Правління

Наталія РОМАНЮК
Головний бухгалтер

Підготувала: Т.Лимарчук
Начальник Управління звітності
тел.: (032) 235-09-20

ДОДАТОК В

Звіт про зміни у власному капіталі АТ «Ідея Банк» за 2023 рік

АТ «ІДЕЯ БАНК»

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року

ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ (ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ) за 2023 рік

(тис.грн)

Найменування статті	Статутний капітал	Емісійні різниці	Резерви та інші фонди	Інші резерви	Нерозподілений прибуток/(накопичений збиток)	Усього власного капіталу
Власний капітал на початок попереднього звітного періоду	323,073	196,641	334,693	26,803	581,905	1,463,115
Прибуток (збиток)	-	-	-	-	(649,636)	(649,636)
Сукупний дохід	-	-	-	-	(649,636)	(649,636)
Розподіл до резервних фондів (Примітка 22)	-	-	581,905	-	(581,905)	-
Збільшення (зменшення) через інші зміни, власний капітал (Примітка 22)	-	-	-	(832)	832	-
Власний капітал на кінець попереднього звітного періоду	323,073	196,641	916,598	25,971	(648,804)	813,479
Прибуток (збиток)	-	-	-	-	511,310	511,310
Сукупний дохід/(збиток)	-	-	-	-	511,310	511,310
Розподіл до резервних фондів (Примітка 22)	-	-	(649,636)	-	649,636	-
Збільшення (зменшення) через інші зміни, власний капітал (Примітка 22)	-	-	-	(832)	2,065	1,233
Власний капітал на кінець поточного звітного періоду	323,073	196,641	266,962	25,139	514,207	1,326,022

Затверджено до випуску Правлінням та підписано 09 квітня 2024 року

Михайло ВЛАСЕНКО
Голова Правління

Наталія РОМАНЮК
Головний бухгалтер

Підготувала: Т.Лимарчук
Начальник Управління звітності
тел.: (032) 235-09-20

ДОДАТОК Г

Звіт про рух грошових коштів АТ «Ідея Банк» за непрямим методом за 2023 рік

*АТ «ІДЕЯ БАНК»
Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року*

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ ЗА НЕПРЯМИМ МЕТОДОМ ЗА 2023 РІК

	(тис. грн)	
Найменування статті	2023 рік	2022 рік
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		
Прибуток (збиток) до оподаткування	925,474	(793,734)
Коригування для узгодження прибутку (збитку):		
Коригування амортизаційних витрат (Примітка 28)	80,454	75,589
Коригування збитку від зменшення корисності (сторнування збитку від зменшення корисності), визнаного у прибутку чи збитку	402,453	2,584,576
Амортизація дисконту/(премії)	35,777	4,514
Коригування нереалізованих збитків (прибутків) від курсових різниць	633	3,286
(Нараховані процентні доходи) (Примітка 24)	(2,301,188)	(2,594,898)
Нараховані процентні витрати (Примітка 24)	420,919	334,015
Процентні доходи отримані	2,068,627	1,667,941
Процентні витрати сплачені	(387,108)	(336,200)
Інші коригування негрошових статей	49,816	(49,646)
Чистий грошовий прибуток від операційної діяльності до змін в операційних активах та зобов'язаннях	1,295,857	895,443
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях:		
Чисте (збільшення)/зменшення кредитів та заборгованості клієнтів	(1,154,791)	192,109
Чисте (збільшення)/зменшення інших активів та інших фінансових активів	(68,788)	18,786
Чисте збільшення (зменшення) коштів банків	(4,956)	(267)
Чисте збільшення (зменшення) коштів клієнтів	565,612	(731,915)
Чисте збільшення (зменшення) фінансових та інших зобов'язань	50,050	(26,842)
Чисті грошові кошти, що отримані від операційної діяльності до сплати податку на прибуток	682,984	347,314
Податок на прибуток, що сплачений	(45,596)	(49,640)
Чисті грошові кошти, що отримані/(використані) від операційної діяльності	637,388	297,674
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		
Надходження від погашення цінних паперів	333,728	-
Придбання цінних паперів	(264,832)	-
Придбання основних засобів	(20,508)	(32,590)
Придбання нематеріальних активів	(42,772)	(29,109)
Чисті грошові кошти, (використані)/отримані в інвестиційній діяльності	5,616	(61,699)

ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Виплати за орендними зобов'язаннями (Примітка 18)	(25,795)	(22,538)
Сплата процентів за орендним зобов'язанням (Примітка 18)	(2,248)	(2,669)
Погашення субординованого боргу (Примітка 20)	-	(84,839)
Сплата процентів за субординованим боргом (Примітка 20)	-	(2,162)
Отримання інших залучених коштів (Примітка 18)	-	120,000
Повернення інших залучених коштів (Примітка 18)	-	(120,000)
Сплата процентів за іншими залученими коштами (Примітка 18)	-	(1,446)
Чисті грошові кошти, що використані у фінансовій діяльності	(28,043)	(113,654)
Вплив змін офіційного курсу Національного банку України на грошові кошти та їх еквіваленти	11,061	39,750
Чисте збільшення грошових коштів та їх еквівалентів	626,022	162,071
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду (Примітка 6)	817,162	655,091
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду (Примітка 6)	1,443,184	817,162

Затверджено до випуску Правлінням та підписано 09 квітня 2024 року

Михайло ВЛАСЕНКО
Голова Правління

Наталія РОМАНЮК
Головний бухгалтер

Підготувала: Т.Лимарчук
Начальник Управління звітності
тел.: (032) 235-09-20